

Slagfalk, Værnengene, 19. august 2017. Foto: Per Bækgaard

Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2017

Af Kent Olsen, Ole Zoltan Göller, Morten Bentzon Hansen, Sakari Kauppinen, Andreas Bruun Kristensen, Rasmus Due Nielsen og Knud Pedersen

Rapport nr. 49 fra Sjældenhedsudvalget

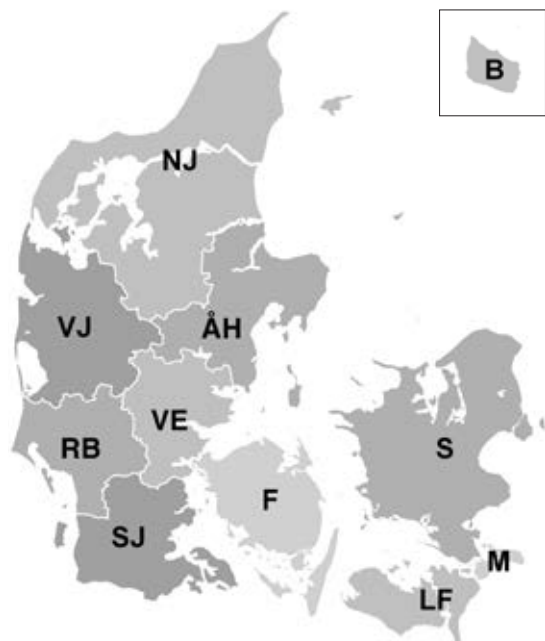
Indledning

Denne rapport omhandler 174 færdigbehandlede fund fra Danmark, heraf 148 fra 2017. Heri indgår også fem sager, som Sjældenhedsudvalget (SU) har behandlet, da det vedrører arter, som skønnes at være sjældne lokalt og derfor indgår som lokal SU-art i visse regioner, men ikke figurerer på den nationale SU-liste. Sådanne fund publiceres (siden SU-rapport 1995-1996) i den landsdækkende årsrapport, andetsteds i *Fugleåret*, men er tillige nævnt i denne rapport. På opfordring fra lokalrapporternes redaktioner eller DOFbasens Kvalitetsudvalg (DKU) behandler SU normalt også sager omhandlende fund af almindelige arter truffet på et usædvanligt tidspunkt af året, men sådanne sager har der ikke været i 2017. 160 (92 %) af de færdigbehand-

lede fund (heraf 143 (97 %) fra 2017) blev godkendt, hvilket kan sammenlignes med en godkendelsesprocent på mellem 77 % og 88 % de seneste ti år. 130 (81 %) af de godkendte fund blev dokumenteret ved hjælp af foto, video, lydoptagelse, genetisk analyse mv. Fra Grønland færdigbehandlede tre sager, som alle blev godkendt.

Til og med denne rapport henligger der 23 sager, som af forskellige årsager endnu ikke er færdigbehandlede. En liste over disse sager samt en liste over forkastede fund findes bagerst i rapporten.

Rækkefølgen af arter i den systematiske gennemgang af forekomsterne samt arts- og underartsstatus for diverse taxa følger International Ornithologists' Union (Gill & Donsker 2018).

Figur 1. Oversigt over regionsinddelingen anvendt i denne rapport.

Regionsinddelingen følger samme inddeling, som SU har fulgt siden 1992 (SU-rapport 1992). Forekomster i Danmarks eksklusive økonomiske zone regnes også som danske fund. En uddybende forklaring mht. til definition og afgrænsning af denne zone kan ses i SU-rapport 2011.

Hvis intet andet er nævnt, er der tale om ét rastende individ. Betegnelserne 1K og 2K står for hhv. første og andet kalenderår; 2K+ (3K+) betyder, at fuglen er mindst i sit andet (tredje) kalenderår, men kan være ældre. Derudover er ad. = adult (gammel, udfarvet fugl), imm. = immatur (dragter mellem juvenil og adult), juv. = juvenil (første egentlige fjerdragt), pull. = pullus (dununge), rst. = rastende, sdr. = sommerdragt, vdr. = vinterdragt, odr. = overgangsdragt, ekldr. = eklipsdragt, prdr. = pragtdragt, trk.fors. = trækforsøgende, trk. = trækkende, syng. = syngende og ringm. = ringmærket.

Efter artsnavnet er i parentes angivet 1) antal anerkendte fund og individer (adskilt af en skråstreg) før 1. januar 1950, 2) antal godkendte fund og individer fra og med 1. januar 1950 til og med 2016 og 3) antal godkendte fund og individer i 2017. Denne opdeling er i overensstemmelse med den standard, der anbefales af *Association of European Rareities Committees* (AERC). Bemærk i øvrigt, at antal fund ikke altid er identisk med antal individer, idet flokke og par regnes som enkeltfund, mens f.eks. fem enkeltindivider på én dag ved samme lokalitet regnes som fem fund.

I lighed med europæisk standard regnes ynglefund (inkl. unger) som ét fund, hvorfor unger af danske yngleforekomster ikke medregnes i opsummeringen. Returnerende individer fra år til år indgår ikke i opsummeringen. Antal fund og individer fordelt

Sortbrynet albatros, Nødebohuse, 5. oktober 2017. Foto: Lars Jensen Kruse

på underarter opsummeres så vidt muligt også. Efter observatørnavnet er det oplyst, om de enkelte fund er dokumenteret med foto (Foto), videofilm (Video), lydoptagelse (Bånd), genetisk analyse (DNA) eller dødfunden fugl (Død). Desuden er findere(n) ved hvert fund markeret med en asterisk (*) foran observatørnavnet. Imidlertid fremgår det ikke altid tydeligt af beskrivelserne, hvem finderer er, og der kan derfor mangle enkelte markeringer. I beskrivelser til SU bør det angives, hvem finderer er.

I bemærkningerne til de enkelte arter/underarter er deres normale udbredelse, hvorfra danske hhv. grønlandske forekomster vurderes at komme, tilføjet i parentes.

SU-listen

En liste over arter og underarter, som skal godkendes af SU, kan findes på udvalgets hjemmeside på adressen: www.dof.dk/aktiv-i-dof/grupper-og-udvalg/sjaeldenhedsudvalget/den-danske-fugleliste.

En generel vejledning til indsendelse af fund til SU kan findes på udvalgets hjemmeside. Det er muligt for indsendere at uploade SU-beskrivelser direkte til SU's database. Hvis man vil uploade en beskrivelse til SU, kan man gå ind på adressen: <http://su.dof.dk/su-opload/index.php>, hvor man vil blive vejledt. SU modtager også fortsat gerne beskrivelser pr. post og e-mail, men observatører opfordres til så vidt muligt at uploade deres beskrivelser via SU's hjemmeside.

SU behandler fund af SU-arter og nye arter for landet fra alle fem kategorier (se nedenfor), og for at få så fyldestgørende et billede som muligt af de enkelte arters og underarters forekomst er det i princippet vig-

Gåsegrib, Bøtø Nor, 8. juli 2017. Foto: Carsten Holm Petersen

tigt, at alt bliver rapporteret til udvalget. SU behandler som udgangspunkt alle forekomster af SU-arter, samt arter, der vurderes at have potentiale til at optræde spontant (kategori A og B) i Nordvesteuropa eller som fritlevende individ fra en selvsupplerende bestand (kategori C). Er man i tvivl om, hvorvidt et fund bør behandles af SU, kan man kontakte udvalget.

Kategorier

I henhold til AERC-standard inddeles de i Danmark trufne fuglearter i fem kategorier defineret som følger:

- A:** Arter der betragtes som spontant optrædende og er truffet mindst én gang siden 1. januar 1950, f.eks. amerikansk pibeand (*Anas americana*) og vibe (*Vanellus vanellus*). Som spontant optrædende regnes ligeledes skibs- eller på anden måde assisterede forekomster, så længe fuglen ikke er blevet fodret eller tilbageholdt undervejs.
- B:** Arter der betragtes som spontant optrædende, men kun er truffet i perioden fra år 1800 til 1949, f.eks. lille sultanhøne (*Porphyrio alleni*) og østlig krave-trappe (*Chlamydotis macqueenii*).
- C:** Udsatte og undslupne arter, som har etableret en fritlevende og selvsupplerende bestand, enten herhjemme eller i andre lande, f.eks. nilgås (*Alopochen aegyptiaca*) og fasan (*Phasianus colchicus*).
- D:** Arter som ville være placeret i A eller B, hvis ikke der var rimelig tvivl om, hvorvidt de nogensinde havde optrådt spontant i landet, f.eks. stor flamingo (*Phoenicopterus roseus*) og hvid pelikan (*Pelecanus onocrotalus*).
- E:** Arter der betragtes som undslupne fra fangenskab eller på anden måde kun unaturligt har optrådt i landet, eller hvis fritlevende bestande – hvis

Rosenbrystet tornskade, han, Grenå Havn, 5. juni 2017. Foto: Rasmus Due Nielsen

eksisterende – formentlig ikke er selvsupplerende, f.eks. rosapelikan (*Pelecanus rufescens*), lammegrib (*Gypaetus barbatus*), steppeørn (*Aquila nipalensis*) med stropper og fund af rødhøne (*Alectoris rufa*). Den officielle danske liste udgøres af arterne i kategori A, B og C. Fund i kategori C, D og E publiceres særskilt bagerst i SU-rapporten.

Danmarkslisten

SU fører en liste over arter og underarter, som er truffet i Danmark. Listen kan findes på udvalgets hjemmeside på adressen: www.dof.dk/aktiv-i-dof/grupper-og-udvalg/sjaeldenhedsudvalget/den-danske-fugleliste. SU følger de taksonomiske anbefalinger fra International Ornithologists' Union (Gill & Donsker 2018).

Fra år 2017 er der godkendt én ny art for landet: stejnegers bynkefugl (*Saxicola stejnegeri*). Arten har tidligere været regnet som en race af sibirisk bynkefugl (*S. maurus*), men er nu udskilt som en selvstændig art, der regnes som monotypisk, mens sibirisk bynkefugl er polytypisk med de fem racer: ssp. *maurus* (sibirisk bynkefugl), ssp. *hemprichii* (steppe-bynkefugl), ssp. *variegatus* (kaukasus-bynkefugl), ssp. *indicus* og ssp. *przewalskii* (Gill & Donsker 2018). Med indeværende rapport indgår slagfalk (*Falco cherrug*) ligeledes på listen på baggrund af et fund fra 2006. Arten er

Stor skrigeørn, form *fulvescens*, Saksfjed Inddæmning, 25. november 2017. Foto: Lars Andersen

Halsbåndstrolchand, han, Furesøen, 18. februar 2017. Foto: Eva F. Henriksen

Ådselgrib, Sjunkeby, Lolland, 5. juni 2017. Foto: Lars Paaby

polytypisk og består af de fire racer: ssp. *cherrug*, ssp. *coatsi*, ssp. *hendersoni* og ssp. *milvipes* (Gill & Donsker 2018). Nominatformen af slagfalk (*F. c. cherrug*) yngler i Europa og regnes som den race, der forekommer i Danmark. Tajgasædgås (*Anser fabalis*) og tundrasædgås (*A. serrirostris*) har begge fået artsstatus efter at have været betragtet som underarter af sædgås (Gill & Donsker 2018). Begge arter er polytypiske, hvor tajgasædgås består af tre racer: ssp. *fabalis* (tajgasædgås), ssp. *johanseni* (sibirisk sædgås) og ssp. *middendorffii*, mens tundrasædgås består af to racer: ssp. *rossicus* (tundrasædgås) og ssp. *serrirostris* (Gill & Donsker 2018). Det er racerne tajgasædgås (*A. f. fabalis*) og tundrasædgås (*A. s. rossicus*), der forekommer i Danmark. Der er hermed godkendt 472 fuglearter i kategori A, B og C i Danmark til og med 2017.

Sjældenhedsudvalgets medlemmer

SU bestod frem til udgangen af 2017 af følgende medlemmer: Simon Sigaard Christiansen, Ole Zoltan Göller, Morten Bentzon Hansen, Sakari Kauppinen, Andreas Bruun Kristensen, Rune Sø Neergaard, Rasmus Due Nielsen, Henrik Haaning Nielsen, Kent Olsen (formand) og Knud Pedersen. Derudover er Søren Sørensen og David Boertmann tilknyttet udvalget som konsulenter ved behandlingen af fund fra Færøerne hhv. Grønland.

Sjældenhedsudvalgets adresse:

Sjældenhedsudvalget, DOF, Vesterbrogade 138-140, 1620 København V. E-mail: su@dof.dk.

Sjældenhedsudvalgets hjemmeside:

www.dof.dk/aktiv-i-dof/grupper-og-udvalg/sjaeldenhedsudvalget

Tak:

For kritik og kommentarer til denne rapport takkes Tim Hesselballe Hansen, Sebastian Klein, Rune Sø Neergaard og Palte A. F. Rasmussen foruden udvalgets øvrige medlemmer. For hjælp ved behandlingen af enkeltsager takkes Peter Adriaens, Amar Ayyash, Martin Collinson, Dick Forsman, Alvaro Jaramillo, Yann Kolbeinsson, Hans Larsson, Peter Pyle, Björn Malmheden, Rasmus Strack og Roni Väisänen. Derudover takkes Magnus Corell, Anders Wirdheim, Tor A. Olsen, William Velmala, Christopher König, Gerjon Gelling og Chas Holt, for informationer om forekomster i hhv. Sverige, Norge og Finland og Tyskland, Holland og Storbritannien. Den største tak rettes dog til de mange, der rapporterede deres observationer til SU og dermed skabte grundlaget for denne rapport.

Sjældne fugle i 2017

Ikke overraskende ovenpå den store forekomst i efteråret 2016 startede året med flere overvintrende høgeugler med fem forskellige fugle på Sjælland samt én jysk fugl ved Himmelbjerget (ÅH). Desuden kunne en sand perlerække af overvintrende ænder også nydes fra januar og ind i det tidlige forår, bl.a. to hanner af halsbåndstroidand, hvoraf den ene sås ved Nykøbing Falster (LF), mens den anden drejede sig om den sædvanlige fugl, der sås i flere forskellige søer nord for København (S) til ind i april. Desuden sås tre brilleænder ved hhv. Fanø (RB), Lumsås Nordstrand (S) og området ved Holmslands Klit (RK). Derfor uden sås amerikanske sortænder ved hhv. Blåvands Huk (RB), Asserbo Strand (S) samt op til to fugle ved Hirtshals (NJ) foruden en hvidøjet and 28/1 i Kruså Møllesø (SJ). To sibiriske jernspurve, der begge regnes som gengangere fra 2016, sås hhv. 1/1-6/2 på Hirtshals Havn (NJ) og 15/2 i en have i Mallings (ÅH).

Ud over høgeugler, sjældne ænder og sibiriske jernspurve var de første tre måneder forholdsvis stille med hensyn til sjældne fugle. Eneste nye fugl var en meget tidlig stor skrigeørn, som først blev set 11/3 i Nørre Snede (RK) og efterfølgende i Skagen (NJ) 14-16/3.

I april blev en sortstrubet drossel fundet 25/4 nær Slangerup (S), mens en ny stor skrigeørn sås 26-28/4 i Skagen (NJ), og en hvidskægget/makisanger blev ringmærket 27/4 ved Gedser (LF).

Maj var typisk hektisk, hvad angår sjældne fugle. Den 6/5 sås en pileværling ved Saksfjed Inddæm-

Langnæbbet sneppeklire, Ballum Sluse, 10. juni 2017. Foto: Bjørn Frikke

ning (LF) og samme dag en trækkende topskarv ved Gjerrild Nordstrand (ÅH) efterfulgt af en triel 10/5 ved Tversted (NJ). Ved Sorthat Odde (B) sås 11/5 en citronvipstjert, mens en stor skrigeørn 12/5 først sås ved Kikhavn (S) og efterfølgende ved Melby Overdrev (S). Den 13/5 blev en hvidskægget/makisanger fundet ved Lyngvig Fyr (RK). I Skagen (NJ) sås en citronvipstjert 14/5, mens en topskarv rastede 15/5 sammen med skarver ved Lejsø (S). 16/5 blev en syngende lille rørvagtel fundet ved Dybsø (S), hvor den blev frem til 18/5. Dernæst sås en rødhovedet tornskade 18/5 på Værnengene (RK), mens en lammegrib i den modsatte ende af landet trak ind 20/5 ved Saksfjed

Høgeugle, Kongelunden, Amager, 17. november 2016. Foto: Lars Johansen

Sibirisk jernspurve, Hirtshals Havn, 24. januar 2017. Foto: Lars Grøn

Inddæmning (LF). Senere samme dag blev lammegribben genfundet flere steder på Møn (M), hvor den blev til dagen efter for til sidst at blive set 21/5 trækkende nord ved Præstø Fed (S). Den 21/5 sås en tophejre ved Filsø (RB), og en rosenbrystet tornskade blev fundet fra en kørende bil med 100 km/t ved Grevinge (S). Forårets anden pileværlering sås 24-25/5 på Christiansø (B), og endnu en tophejre sås 25-26/5 på Ærø (F). De hektiske dage med sjældne fugle fortsatte 25/5 med en triel ved Borre (M), mens den sædvanlige terekklire blev set 27/5 ved Højer Vade (SJ). Månedens sluttede på Christiansø (B) med en citronvipstjert 30/5 og en buskrørsanger 31/5.

Månedsskiftet mellem maj og juni og første halvdel af juni blev således, som så ofte før, en af årets bedste perioder for sjældne fugle. Rækken af sjældne fugle i juni startede 2/6 med en prærieløber ved Jerup Strand (NJ), en hætteværlering på en foderplads ved Vester Vandet (NJ) 2-5/6 og en stor skrigeørn i Klelund Plantage (RB) 2-4/6. Sidstnævnte blev udelukkende fundet på baggrund af billeder fra et vildtkamera opsat ved et ådsel. Endnu en hætteværlering blev 3/6 ringmærket i Skagen (NJ) og senere samme dag blev landets fjerde ådselgrib observeret. Fuglen blev først set trækkende ved Hundested (S) og dernæst Rørvig (S). To dage senere, 5/6, blev ådselgribben, til stor begejstring for mange fuglekiggere, genfundet på det sydlige Lolland, hvor den henover flere timer kunne ses på en række lokaliteter, indtil den til sidst trak mod Langeland (F). En nathejre sås i Odder (ÅH) 4-8/6, og rosenbrystet tornskade opholdte sig ved Grenå Havn

(ÅH) 5/6. En gul vipstjert ssp. *feldegg* i Skagen (NJ) 7-9/6 var blot landets tredje fund af denne distinkte race, mens en purpurhejre 9/6 i Gulstav Mose (F) var første fund på Langeland siden 1989. Ballum Sluse (SJ) havde besøg af en langnæbbet sneppeklire 10/6, mens en citronvipstjert og en rødhovedet tornskade blev fundet henholdsvis 11/6 i Keldsnor (F) og 13/6 på Vråds Sande (ÅH). På Skjern Enge (RK) sås 15/6 en hvidskægget terne, og i den anden ende af landet sås endnu en rødhovedet tornskade 22/6 i Gribskov (S), mens sommerens første gåsegrib sås 25-27/6 på det sydlige Lolland.

Juli fortsatte i samme stil som juni med en række overraskelser. Først sås en ny gåsegrib 4/7 på Langeland (F), og samme dag blev en lille gulben fundet i Bøtø Nor (LF), hvor gåsegribben fra Lolland blev genfundet 5/7 og kunne ses frem til 9/7. Ved Aakirkeby (B) blev årets tredje tophejre fundet 15/7. Juli blev afsluttet med en langnæbbet sneppeklire 21/7 i Margrethe Kog (SJ).

August bød på flere sjældne vadefugle på efterårstræk med hele tre forskellige prærieløbere, således 5-10/8 i Klydesøen (S), 6/8 i Margrethe Kog (SJ) og 15-20/8 på Værnengene (RK). Desuden trak en ubestemt amerikansk hejle/sibirisk hejle forbi Fanø (RB) 15/8, mens en terekklire sås 19-20/8 i Klydesøen (S). August bød ikke kun på sjældne fugle på vadefladerne, men også over havet, hvor der 5/8 sås en atlantisk skræpe/scopolis skræpe fra Gilleleje (S) og tre dage senere, 8/8, sås endnu en ved først Nordmandshage (NJ) og senere på dagen ved Ålbæk Havn (NJ). En af sensom-

Nonnestenpikker, hun, Skansehage, Rørvig, 5. november 2017. Foto: Nis Lundmark Jensen

merens helt store højdepunkter var en ung slagfalk, der gæstede Værnengene (RK) 17-21/8. Dette fund var udslagsgivende for, at arten kom på den danske liste i kategori A. Månedens sluttede med en indtrækkende slangeørn 22/8 ved Stevns (S) og første danske fund af bjergløvsanger siden 2011, idet en fugl gæstede Gedser (LF) 30-31/8. Her blev den ringmærket, og bestemmelsen til bjergløvsanger kunne siden bekræftes ud fra en DNA-analyse.

September fortsatte med sjældne vadefugle, hvor årets femte og sjette prærieløber blev fundet henholdsvis 8/9 på Fanø (RB) og 23/9 på Værnengene (RK), mens landets kun fjerde bairdsryle sås 23-24/9 på Ballum Forland (SJ). September bød også på to forskellige ænder, der regnes som gengangere fra tidligere år. Det drejer sig om en brilleand 10/9 ved Bækbygård Strand (RK), hvor den kunne ses frem til 30/10, samt en hvidøj et i Maribosøerne (LF) 10/9-16/10.

Oktober lagde ud på månedens første dag med en brun løvsanger på Stevns (S), hvilket blev starten på en helt exceptionel måned, hvad angår sibiriske *Phylloscopus*-sangere. Større forekomster end normalt af brun løvsanger og Schwarz' løvsanger blev også bemærket i Sverige. Forekomsten i Danmark inkluderede ikke mindre end seks brune løvsangere, fem Schwarz' løvsangere og én himalayasanger. Sidstnævnte sås 20/10 og 22/10 ved Blåvands Huk (RB), mens fire af de fem Schwarz' løvsangere sås på én dag, 16/10, med henholdsvis én ringmærket på Christiansø (B), én set på Grønningen (RB), én ringmærket i Keldsnor (F) og én ringmærket på Agger Tange (NJ), mens den sidste

sås 18/10, hvor den blev ringmærket ved Blåvands Huk (RB). I modsætning til fem af de seks fund af Schwarz' løvsanger, blev ingen af årets seks brune løvsangere ringmærket, men udelukkende set i felten. De fordelte sig med én ved Stevns Fyr (S) 1-8/10, én ved Hvidbjerg Camping (RB) 19-20/10, én på Frederiksbø (B) 19/10, én ved Blåvands Huk (RB) 20/10, én på Mandø (RB) 20-23/10 og én 24-25/10 ved Dybesø (S). Efterårets sibiriske småfugle omfattede også to sibiriske bynkefugle/stejnegers bynkefugle i Sydvestjylland; 14-16/10 på Nyeng (RB) og 16/10 ved Blåvands Huk (RB). De blev suppleret 30/10 med et af efterårets helt store højdepunkter med landets første sikre fund af stejnegers bynkefugl i Gedser (LF) 30/10-1/11. Fuglen blev fundet i felten, men blev ringmærket på andendagen. Bestemmelsen er siden blevet bekræftet ud fra en DNA-analyse. Oktober sluttede med en meget publikumsvenlig nonnestenpikker ved Skansehage (S) 31/10-6/11.

Ud over de mange sjældne småfugle bød oktober på en anden stor overraskelse, idet en sortbrynet albatros over flere dage gæstede Kattegat. Efter den over nogle dage havde taget turen ned langs med den svenske vestkyst, nåede den 5/10 frem til Nordsjælland, hvor den overnattede ud for Korshage (S). Dagen efter fortsatte den turen rundt med uret, hvor den passerede flere lokaliteter på Djursland (ÅH) for til sidst at trække ud af Kattegat ved Skagen (NJ) 8/10. Herudover sås i oktober som så ofte før både en amerikansk sortand og en brilleand ved Blåvands Huk (RB). Af andre sjældne havdykænder i oktober kan nævnes en forblifvende amerikansk sortand ved Kjul Strand

(NJ) 5/10 og en trækkende brilleand 6/10 på Sjællands Odde (S). Ved Hirsholm (NJ) sås 16/10 en topskarv.

November startede i krognebbenes tegn, idet Danmark lige akkurat blev berørt af den invasion, der i dagene op til de danske fund kunne følges i nabolandene mod nord. I Skagen registreredes 3-6/11 fire iagttagelser af én og to fugle, hvorefter det stilnede af. I december sås dog to nye krognebb 2/12 i Skagen (NJ). Den 4/11 sås en amerikansk sortand i Skagen (NJ) og dagen efter, 5/11, var den sædvanlige overvintrende halsbåndstroland, som er set nord for København (S) hvert år siden 2013, på plads igen. Herudover sås 10/11 en trækkende brilleand ved Vejers Strand (RB) foruden amerikansk sortand både 25/11 på Rømø (SJ) og 30/11 ud for Rørvig (S). I Hallerup Skov (LF) blev dele af en død dværghornugle fundet 11/11. Som om det ikke var overraskende nok, var fuglen endvidere ringmærket i Spanien i april 2017. Den 14/11 blev en stor skrigeørn af den lyse form "fulvescens" fundet på Lolland. Det er første fund af denne sjældne form af stor skrigeørn i Danmark. Fundet var dog ikke helt uventet, da pågældende fugl kunne følges på sit sydvestvendte træk, først i Finland 21-28/8, og dernæst gennem Sverige 5/9-13/11. Sidstnævnte dato trak den ud fra Falsterbo og blev observeret dagen efter på Lolland, hvor den opholdt sig frem til 29/11. Den 15/11 blev landets hidtil seneste rødhovedede tornskade set ved Odense (F), og længere mod vest blev det femte danske fund af asiatisk ørken-sanger gjort på Rømø (SJ) 25/11.

Decembers højdepunkter omfattede ud over to krognebb i Skagen (NJ) også en jagtfalk, der i dagene 11-12/12 sås i området ved Ballum Forland og Rømød-

æmningen (SJ). Desuden sås en tilbagevendende halsbåndstroland ved Nykøbing Falster (LF) i perioden 11-20/12, mens den sædvanlige amerikanske sortand, der er set ved Asserbo Strand (S) hvert år siden 2008, atter var på plads. Året sluttede med et brag i form af det første danske vinterfund af lattermåge i Hanstholm (NJ) 29/12. Denne fugl sås i øvrigt langt ind i det nye år.

Kategori A: Spontane forekomster

Category A: Species recorded in an apparently wild state

Hvidøjjet and *Aythya nyroca* (4/4, 56/63, 1/1)

2017: 28/1, Kruså Mølle Sø (SJ), 3K+ han, *Lars Peter Hansen (Foto). – 10/9, Maribo Sønder Sø (LF), 2K+ han, *Rasmus Strack (Foto). – 11/9-16/10, Røgbølle Sø (LF), 2K+ han, *Hjalte Benjamin Johansen m.fl. (Foto).

Fuglen fra Kruså Mølle Sø indgår som et nyt fund i opsummeringen, og er det første nye fund siden 2015 (SU-rapport 2015). Fundene fra Maribo Sønder Sø og Røgbølle Sø regnes som omhandlende samme individ og regnes som genganger fra tidligere år. (Øst- & Sydøsteuropa; overvintrer Middelhavet, Sortehavet & Nordafrika)

Halsbåndstroland *Aythya collaris* (0, 14/14, 0/0)

2017: 1/1-2/2, Nykøbing Falster Sukkerfabriks slambassiner (LF), 3K+ han, *Asbjørn Jensen (Foto). – 15/1-18/2, Furesøen (S), 3K+ han, *Morten Kofoed-Hansen m.fl. (Foto). – 12/3-10/4, Sønder Sø, Værløse (S), 3K+ han, *Jesper Brodersen m.fl. (Foto). – 5/11-31/12, Sønder Sø, Værløse (S), 2K+ han, *Jesper Brodersen m.fl. (Foto). –

Halsbåndstroland, han, Nykøbing Falster Sukkerfabriks slambassiner, 12. december 2017. Foto: Asbjørn Jensen

Amerikansk sortand, han, Hirtshals Øststrand, 12. marts 2017. Foto: Lars Paaby

11-12/12, Nykøbing Falster Sukkerfabriks slambassiner (LF), 2K+ han, *Asbjørn Jensen (Foto). – 18-20/12, Guldborgsund, Nykøbing Falster (LF), 2K+ han, *Preben Berg, Asbjørn Jensen, Hans Lind m.fl. (Foto).

Fuglen i januar/februar ved Nykøbing Falster blev opdaget i december 2016, og er således allerede godkendt for 3-31/12 2016 (SU-rapport 2016). Dette individ regnes i øvrigt for samme fugl, der også sås ved Nykøbing Falster i december 2017. Fundene fra Furesøen og Sønder sø regnes som omhandlende samme individ, der er set nord for Københavnsområdet hvert år siden 2013 (SU-rapport 2013). (Nordamerika)

Brilleand *Melanitta perspicillata* (0, 48/50, 2/2)

2017: 4/1, Hvide Sande (RK), 3K+ han trk., *Ole Amstrup. – 8-29/1, Søndervig (RK), 3K+ han, *Erik Enevoldsen, Nanna Nygaard Enevoldsen m.fl. – 3-26/3, Bækbygård Strand (RK), 3K+ han, *Jens Ballegaard, Peter Leth Olsen, Erik Enevoldsen m.fl. – 19/3-21/4, Lumsås Nordstrand (S), 3K+ han, *Kristian Bruus-Jensen m.fl. (Foto). – 4/4, Fanø Vesterstrand (RB), 3K+ han, *Kim Fischer, Casper Sylvester Jensen (Foto). – 10/9-30/10, Bækbygård Strand (RK), 2K+ han, *Erik Enevoldsen, Peter Leth Olsen, Peter Hartoft-Jacobsen m.fl. (Foto). – 2+8+25/10, Blåvands Huk (RB), 2K+ han, *Henrik Knudsen, Jimmy Skat Hansen, Henrik Brandt m.fl. – 6/10, Gniben, Sjællands Odde (S), 2K+ han trk., *Mikkel Willemoes, Sissel Sjøberg (Foto). – 10/11, Vejers Strand (RB), 2K+ han trk., *Knud Pedersen.

Året bød på to nye fund. Årets første nye fund udgøres af fuglen fra Lumsås Nordstrand i marts/april. Fundet fra Sjællands Odde i oktober regnes ligeledes som et nyt fund, selvom det ikke kan udelukkes, at fuglen kan være en genganger fra Lumsås Nordstrand. Fundene udgør hhv. fjerde og femte fund fra Sjælland.

De resterende fund i 2017 regnes alle som gengangere i forhold til tidligere år. (Nordamerika)

Amerikansk sortand *Melanitta americana* (0, 14/14, 3/3)

2017: 21+27/1, Blåvands Huk (RB), 3K+ han, *Kent Olsen, *Jesper Johannes Madsen m.fl. – 13/2-23/4, Asserbo Strand (S), 3K+ han, *Thomas Bundgaard Rasmussen, Lise Nielsen, Mark Hammond m.fl. (Foto). – 11-14/3, Hirtshals Øststrand (NJ), 3K+ han, *Lars Paaby, Conny Jensen m.fl. (Foto). – 28/3, Hirtshals Øststrand (NJ), 2 3K+ hanner, *Lars Paaby, Mogens Neergaard. – 2/10, Blåvands Huk (RB), 2K+ han trk., *Henrik Knudsen, Jimmy Skat Hansen. – 5/10, Kjul Strand (NJ), 2K+ han trk., *Lars Paaby, Conny Jensen. – 4-24/11, Grenen, Skagen (NJ), 2K+ han, *Rolf Christensen, Knud Pedersen m.fl. (Foto & Video). – 25/11, Sønderstrand, Rømø (SJ), 2K+ han, *Michael Schwalbe. – 30/11, Sandflugtsplantagen, Rørvig (S), 2K+ han, *Jørgen Hulbæk Christiansen, Lasse Braae, Erik Vikkel sø Rasmussen m.fl. (Foto). – 13/12, Asserbo Strand (S), 2K+ han, *Jakob Engelhard (Foto).

Et godt år for arten med tre nye fund i 2017. Den 28/3 rastede to fugle sammen ved Hirtshals Øststrand, hvoraf fugl nummer to regnes som nyt fund, mens årets andet nye fund er fra Skagen i november. Fundet fra Rømø udgør årets tredje nye fund, og er det første på lokaliteten siden 2012 (SU-rapport 2012). Fuglen, der sås ud ved Rørvig 30/11, regnes som samme fugl, der er set ved Asserbo Strand hvert år siden 2008 (SU-rapport 2009), men det kan dog ikke udelukkes, at der er tale om en ny fugl. De øvrige fund i 2017 regnes alle som gengangere i forhold til tidligere år. Bemærk, at opsummering over antal af fund er ændret i forhold til SU-rapport 2016, hvilket skyldes,

Sortbrynet albatros, Nødebohuse, 5. oktober 2017. Foto: Lars Jensen Kruse

at fundene fra Røsnæs i 2011 (SU-rapport 2011) og Ordrup Næs i 2012 (SU-rapport 2012) nu regnes som to forskellige fund. I de øvrige nordiske lande er antallet af fund følgende: fem i Finland (Väisänen *et al.* 2018), to i Norge (Tor A. Olsen pr. mail) og 23 i Sverige (Magnus Corell pr. mail), mens Tyskland har to fund af arten (Christopher König pr. mail). (Nordamerika & Nordøstsibirien)

Sortbrynet albatros *Thalassarche melanophrys* (0, 3/3, 1/1)

2017: 5/10, Kikhavn, Nødebohuse, Liseleje, Hyllingbjerg, Hundested Havn, Hald (S), 4K+ trk., *Jesper Schade, Søren Haaning Nielsen, Aage Kappelgaard, Michael Trasborg m.fl. (Foto & Video). – 5-6/10 Korshage, Rørvig (S), 4K+ rst., derefter trk., Henning Vikkelso Rasmussen, Erik Vikkelso Rasmussen m.fl. (Foto). – 6/10, Ålsrode Strand, Grenå Havn og Fornæs (ÅH), 4K+ rst., derefter trk., *Ole Frederiksen, Anders Rasmussen, Kent Olsen m.fl. (Video). – 8/10, Grenen, Skagen (NJ), 4K+ trk., *Rolf Christensen, Knud Pedersen m.fl. (Video).

I 2017 besøgte landet endnu engang af sortbrynet albatros. Fuglen i 2017 adskilte sig dragtmæssigt fra den udfarvede fugl, der har gæstet Danmark i 2014 og 2015 (SU-rapport 2014, SU-rapport 2015). Fuglen blev opdaget ud for den svenske vestkyst, hvor den opholdt sig 3-5/10 (Magnus Corell pr. mail). Herefter observeredes den ved Nordsjælland og fulgte her den danske kyst med uret rundt i Kattegat med mindre rast undervejs. Fuglen blev først opdaget ved Liseleje (S) 5/10, hvorefter den langsomt og smårastende bevægede sig mod Korshage (S), hvor den rastede for natten. Dagen efter forblev fuglen ud for Korshage (S) nogle timer, inden den trak mod vest. Fuglen blev dernæst opdaget trækkende ved Ålsrode Strand (ÅH) på Djursland og

fortsatte dernæst forbi Grenå Havn (ÅH) og Fornæs (ÅH). Efter en kortere tur mod syd ud for Djursland vendte den om og passerede igen Fornæs (ÅH) om aftenen 6/10 for to dage senere, 8/10, at trække forbi Grenen, Skagen (NJ) i nordvestlig retning. I vores nabolande blev arten igen i år registreret i Tyskland, hvor den adulte fugl fra tidligere år gjorde rast i længere perioder fra april til august på både Helgoland og Sylt (Christopher König pr. mail, Jochen Dierschke pr. mail). Sverige melder om to registreringer af samme fugl, som sås i 2017 i Danmark (Magnus Corell pr. mail), mens Norge blev forbigået i 2017 (Tor A. Olsen pr. mail). (Sydatlanten)

Lille stormsvale *Hydrobates pelagicus*

2017: 29/10, Bøjden Nor (F), trk., *Erik Ehmsen, Gunnar Jørgensen.

Fund fra den jyske vestkyst efter 1971 og fra de indre danske farvande 1991-2006 har ikke skullet forelægges Sjældenhedsudvalget. Bemærk således, at fund uden for den jyske vestkyst fra og med 1. januar 2007 skal behandles af Sjældenhedsudvalget. Det skal bemærkes, at en række ældre fund er under genbehandling, hvorfor der ikke er vist nogen opsummering. (Atlantehavet)

Atlantisk skråpe / scopolis skråpe *Calonectris borealis* / *Calonectris diomedea* (0, 51/52, 2/2)

2016: 6/11, Fredericia Østerstrand (VE) og Røjle Klint (F), *Tim Hesselballe Hansen, Sigrid Kistrup Ilsoe, Michael Mosebo Jensen m.fl. (Foto).

2017: 5/8, Gilleleje (S), trk., *Alex B. Bühring, *Jan Hjort Christensen m.fl. – 8/8, Nordmandshage (NJ), trk., *Palle A. F. Rasmussen. – 8/8, Ålbæk Havn (NJ), trk., Lars Paaby, Conny Jensen.

Fundet fra Fredericia Østerstrand (VE) og Røjle Klint (F) var det eneste af artsparret i 2016. De to forekomster ved Nordmandshage hhv. Ålbæk Havn omhandler samme individ. Fuglen blev meldt ud hurtigt og kunne derfor genfindes godt to timer senere ud for Ålbæk Havn (NJ), der ligger 80 km nord for Nordmandshage. Det er overvejende sandsynligt, at fundene omhandler atlantisk skråpe, da denne art er langt den almindeligste af de to arter i Nordøstatlanten. Sikker adskillelse kræver dog optimale observationsforhold. I vores nabolande blev artsparret i 2017 registreret med to fund i Norge (Tor A. Olsen pr. mail), tre fund i Sverige (Magnus Corell pr. mail), samt ét fund i Tyskland (Christopher König pr. mail). Artsparret er aldrig registreret i Finland (William Velmala pr. mail). (Midtatlanten & Middelhavet; overvintrer Syd- & Midtatlanten)

Balearskråpe *Puffinus mauretanicus* (1/1, 87/92, 1/1)

1990: 13/8, Nordstrand, Skagen (NJ), *Palle A. F. Rasmussen m.fl. – 17/8, Nordstrand, Skagen (NJ), Knud Pedersen.

2010: 26/8, Grenen, Skagen (NJ), trk., *Thomas Bundgaard Rasmussen, Rolf Christensen.

2017: 27-29/8, Grenen, Skagen (NJ), *Rasmus Turin, Rolf Christensen, Knud Pedersen m.fl.

Tophejre, Langodde, Filsø, 21. maj 2017. Foto: Karin Gustausen

De to iagttagelser i 1990 har tidligere været publiceret som 1-2 fund (SU-rapport 1990) og er efterfølgende blevet regnet som omhandlende skiftevis ét fund (SU-rapport 1997, SU-rapport 2007) og 1-2 fund (SU-rapport 2000). Hermed regnes de to iagttagelser som omhandlende samme fugl, selvom det ikke kan udelukkes, at der har været tale to forskellige fugle. Balearskråpe har et veletableret forekomstmønster, som stort set ikke afviger fra perioden mellem ultimo juli til primo oktober med flest fund i august. Således falder fundet i 2017 perfekt i forhold til det forventede mønster. Den månedlige fordeling af de danske fund er april (1), maj (1), juni (1), juli (17), august (38), september (23) og oktober (8). I Sverige var der ét fund i 2017 (Magnus Corell pr. mail), og det samme gælder for Norge (Tor A. Olsen pr. mail). (Vestlige Middelhav; overvintrer Middelhavet & tilstødende Atlanterhav)

Nathejre *Nycticorax nycticorax* (3/3, 29/30, 1/1)

2017: 4-8/6, Odder (ÅH), 2K, *Jan Kahr Sørensen m.fl. (Foto).

De fleste fund af arten i Danmark er gjort i perioden ultimo april til primo juli. Den månedlige fordeling

af de danske fund er januar (2), marts (1), april (5), maj (11), juni (5), juli (3), august (2), november (2) og december (1). Dertil kommer ét ældre fund, hvor der ikke er angivet måned. I 2017 var der to fund af nathejre i Norge; begge fra maj (Tor A. Olsen pr. mail), mens der ikke var nogen i Sverige (Artportalen 2018). Nathejre er ikke på SU-listen i Tyskland, idet arten bl.a. yngler i landets sydlige del. Der var dog ingen fund i Slesvig-Holsten i Nordtyskland i 2017 (Christopher König pr. mail). (Mellem- & Sydeuropa; overvintrer Afrika)

Tophejre *Ardeola ralloides* (2/2, 7/7, 3/3)

2017: 21/5, Langodde, Filsø (RB), 3K+, *Jørgen Terkel-sen, Henrik Brandt, Ole Amstrup m.fl. (Foto). – 25-26/5, Søbygård, Ærø (F), 3K+, *Børge Ingolf Andersen, Lars Tom-Petersen, Mikkel Bello Andreasen (Foto). – 15/7, Hadeborg Bakke, Aakirkeby (B), 3K+, *Mogens Holmen, *Søren Jørgensen (Foto).

Med tre fund blev 2017 et rekordår for tophejre.

Arten er nu registreret tolv gange i Danmark, og kombineret med ét fund i 2016, hvor en fugl sås ved Slivso syd for Haderslev (SU-rapport 2016), har de seneste to år været gode for arten, som forud for 2016 sidst blev

Purpurhejre, Gulstav Mose, 9. juni 2017. Foto: Jan Nielsen

observeret i 2011 (SU-rapport 2011). Fundene i 2017 passer fint ind i forekomstmønstret, der domineres af fund fra maj. Den månedlige fordeling af de danske fund er maj (6), juni (2), juli (1), oktober (2) og november (1). I vores nabolande blev tophejre i 2017 registreret med tre fund i Sverige (Magnus Corell pr. mail) og otte i Tyskland (Christopher König pr. mail), men der var ingen i Finland (Väisänen *et al.* 2018). Tophejre er ganske overraskende aldrig registreret i Norge (Tor A. Olsen pr. mail). (Sydeuropa; overvintrer Afrika & Mellemøsten)

Purpurhejre *Ardea purpurea* (6/6, 16/16, 1/1)

2017: 9/6, Gulstav Mose (F), 2K, *Jan Nielsen, *Carsten Friager (Foto).

Bemærk, at fundstatus før 1950 er ændret, idet fund fra 1889 og 1947 er udgået (Christensen & Rasmussen 2015). Fundet i 2017 er det første siden 2013 af denne sjældne hejre, som kun er set i landet fire gange de sidste ni år. Den månedlige fordeling af de danske fund er april (3), maj (6), juni (3), juli (3), august (1), september (1), oktober (3) og november (1). Dertil kommer to efterårsfund, hvor der ikke er angivet måned. Fra vores nabolande melder Tyskland om to fund i 2017 (Christopher König pr. mail). Norge havde ingen fund af arten (Tor A. Olsen pr. mail), og det samme gælder for Sverige (Magnus Corell pr. mail). (Mellem- & Syd-europa; overvintrer tropisk Afrika)

Topskarv *Phalacrocorax aristotelis* (35/37, 108/199 ekskl. fund fra 1973–1983, 3/3 ekskl. fund fra den jyske vestkyst)

2017: 6/5, Gjerrild Nordstrand (ÅH), 2-3K trk., *Rasmus Due Nielsen, *Anders Rasmussen m.fl. (Foto). – 15/5, Lejsø (S), 3K+, *Christian Glahder (Foto). – 16/10, Hirschholm (NJ), 1K rst, derefter trk., *Anders Wiig Nielsen, *Henrik Böhmer (Foto).

Fra og med 2017 er det kun fund uden for den jyske vestkyst, som skal behandles af Sjældenhedsudvalget (SU-rapport 2016). Året bød på tre fund fra de indre danske farvande, to i maj og ét i oktober. Dermed er fundene i tidsmæssig overensstemmelse med forekomstmønstret, som på landsplan toppe februar-maj og oktober-december. Desuden fortsætter topskarven sin fremgang på den svenske vestkyst (Artportalen 2018), hvorfor flere fund fra den danske del af Kattegat må forventes. (Island, Færøerne, Britiske Øer, Norge & Sverige)

Ådselgrib, Sjunkeby, Lolland, 5. juni 2017. Foto: Lars Paaby

Ådselgrib *Neophron percnopterus* (1/1, 2/2, 1/1)

2017: 3/6, Kikhavn, Ullerup Skov og Rørvig (S), 5K+ trk., *Michael Trasborg, Stefan Bruhn Andersen m.fl. (Foto). – 5/6, Saksfjed Inddæmning, Sjunkeby, Spidsby, Albuen Strand m.m. (LF), 5K+ trk., *Jan Speiermann m.fl. (Foto).

De to forekomster gælder samme fugl og udgør det fjerde danske fund af ådselgrib. Som de øvrige fund drejer det sig om nominatformen ssp. *percnopterus*. Under observationen på den sydlige del af Lolland 5/6 blev fuglen først set ved Saksfjed Inddæmning kl. 10.48 og efterfølgende på en række lokaliteter, før den trak ud ved Albuen Strand mod Langeland kl. 14.20. Seneste danske fund er fra 28/4 2010, Selsø Sø, Skibby (S) og var ligesom fundet fra 2017 også af en udfarvet fugl (SU-rapport 2010). De to første danske fund er hhv. 30/8 1918, Fakse (S), 1K (Dybbro 1978) og 22-23/5 1993, Skagen (NJ), 3K (SU-rapport 1993). I Norden har Norge fire fund med seneste i maj 2010 (Norgeslisten 2016). Sverige har syv fund, hvor det seneste er fra Øl-land i august 2009 (BirdLife Sverige 2018). Finland har også syv fund med seneste fund fra maj 2011 (BirdLife Finland 2018). (Sydeuropa, Mellemøsten & Nordafrika; overvintrer Afrika)

Gåsegrib *Gyps fulvus* (1/1, 6/39, 2/2)

2017: 25-27/6, Saksfjed Inddæmning og Hyllekrog (LF), 3K, *Rasmus Romme, Uffe B. Nielsen m.fl. (Foto). – 4/7, Fakkebjerg, Langeland (F), 3K+, *Inger Christensen (Foto). – 5-6+8-9/7, Bøtø Nor ved Nørresø (LF), 3K, *John Hartwich, Carsten Peter Olsen m.fl. (Foto).

Endnu et år med forekomst i Danmark af gåsegrib i højsommerperioden. Efter den exceptionelt store forekomst i 2016 med to fund af i alt 35 fugle (SU-rapport 2016) blev det i 2017 til to fund af to fugle. Fundene fra Saksfjed Inddæmning, Hyllekrog (LF) og Bøtø Nor (LF) drejer sig om samme fugl vurderet ud fra dragt-karakterer og svingfjerenes fældningsmønstre. Fuglen fra Langeland (F) er på grundlag af dragt-karakterer og fældning bedømt til at være et andet individ, selv om funddatoen ligger mellem de to forekomster på Lolland-Falster. Den månedlige fordeling af de ni danske fund er maj (1), juni (4), juli (1), august

(1) og oktober (1). Hertil kommer ét fund fra 1858 uden dato. Den regionale fordeling er: NJ (2), ÅH (2), F (2), LF (2) og S (1). Sverige har fire godkendte fund af gåsegrib, og det seneste er fra 2013 (BirdLife Sverige 2018). Finland (15 fund) havde ingen i 2017 (BirdLife Finland 2018), og arten er endnu ikke truffet i Norge (Norgeslisten 2016). (Iberiske Halvø, Sydfrankrig & Balkan)

Slangeørn *Circaetus gallicus* (uddød 1877, herefter 1/1, 47/47, 1/1)

2017: 22/8, Højerup, Stevns (S), 2K trk., *Tim Andersen, *Jørgen Hulbæk Christiansen m.fl. (Foto).

Fuglen blev samme dag set udtrækkende ved Falsterbo kl. 13.17 (Artportalen 2018). Den blev observeret på indtræk ved Stevns kl. 14.20-14.34, før den forsvandt mod sydvest. De danske fund er fordelt på følgende måneder: april (4), maj (14), juni (8), juli (3), august (8), september (8) og oktober (4). Den regionale fordeling af de danske fund er følgende: Sjælland (18), Nordjylland (17), Møn (3), Århus (3), Vejle (2), Ringkøbing (2), Sønderjylland (1), Fyn (1), Lolland-Falster (1), Bornholm (1). (Syd- & Østeuropa; overvintrer nordlige del af tropisk Afrika)

Lille skrigeørn *Clanga pomarina* (8/8, 150/151, -)

2013: 3/6, Aborrebjerg, Klinteskov (M), 3K+, *Per Schiermacker-Hansen, Henny Schiermacker-Hansen.

Med det nye fund kommer forekomsten i 2013 op på ti fund af elleve fugle, hvilket er ny rekord. Arten udgik af SU-listen fra 1. januar 2014, idet artens forekomstmønster er veldokumenteret med i alt 158 fund af 159 fugle. (Østeuropa; overvintrer sydlige & sydøstlige Afrika)

Stor skrigeørn *Clanga clanga* (4/4, 79/80, 5/5)

2017: 11/3, Nørre Snede (RK), 5K+ trk., *Emil Skovgaard Brandtoft, *Morten D. D. Hansen (Foto). – 14-16/3, Skagen (NJ), 5K+, *Lars H. Mortensen, *Peter Kristensen m.fl. (Foto). – 26-28/4, Skagen, 2K trk.fors., *Jens Kirkeby m.fl. (Foto). – 12/5, Kikhavn og Nødebohuse (S), 3K trk., *Michael Trasborg m.fl. (Foto). – 12/5, Melby Overdrev (S), 3K trk., Jon Lehmsberg m.fl. (Foto). – 2+4/6, Klelund Plantage (RB), 3K+, Michael Vissing Rasmussen (Foto). – 14-29/11, Torsø Strand, Hyllekrog og Saksfjed Inddæmning (LF), 2K "fulvescens", *Susanne Andersen m.fl. (Foto).

Fundene fra Nørre Snede og Skagen i marts drejede sig om samme adulte fugl. Ligeledes var der tale om samme fugl ved Kikhavn og Melby Overdrev 12/5. Fuglen fra Klelund Plantage i juni blev udelukkende registreret ud fra fotos fra et vildtkamera sat op ved et ådsel. Fundet på Lolland i november af den lyse form "fulvescens" (Forsman 2016) udgør det første fund af denne sjældne form af stor skrigeørn i Danmark. Samme fugl var forinden blevet observeret på forskellige lokaliteter på dens vestgående træk igennem i Finland i perioden 21-28/8 (Rissanen *et al.* 2018) og efterfølgende i Sverige i perioden 5/9-13/11 (Artportalen 2018). Sidstnævnte dato trak den ud fra Falsterbo og blev så observeret dagen efter på Lolland, hvor den opholdt sig til 30/11. Ud fra dragt karakterer

Stor skrigeørn, Skagen, 14. marts 2017. Foto: Lars Paaby

Stor skrigeørn, form fulvescens, Saksfjed Inddæmning, 19. november 2017. Foto: Nis Lundmark Jensen

kan det med sikkerhed afgøres, at der var tale om samme individ i Finland, Sverige og Danmark. Årets fem fund er kun overgået af årene 1998 (SU-rapport 1999) og 2011 (SU-rapport 2011) med hver syv fund. Månedsfordelingen af de 88 danske fund er følgende: januar (1), februar (1), marts (4), april (23), maj (21), juni (3), august (1), september (10), oktober (15), november (7), december (1) samt ét fund uden dato. (Rusland & østlige Baltikum; overvintrer Sydøsteuropa, Mellemøsten, Indien & Nordøstafrika)

Lille rørvagtel *Porzana parva* (2/2, 8/8, 1/1)

1935: 23/11, Rønne Havn (B), 1K hun, via Sune Riis Sørensen (Foto & Død).

2017: 16-18/5, Søholm Skov og Dybsø, Stevns (S), han syng., *Mogens Andersen, Anton Herring Liebermann m.fl. (Foto & Bånd).

Fundet fra 1935 har tidligere været omtalt af Christensen & Rasmussen (2015) som opført i katalog over skinsamling på Bornholms Museum, men da samlingen på daværende tidspunkt var nedpakket, kunne fundet ikke efterkontrolleres og blev derfor ikke medtaget i oversigten med godkendte fund. Siden har Sune Riis Sørensen dokumenteret den udstopede fugl, hvorfor fundet nu kan godkendes. Det er uvist, om fuglen er fundet død eller er blevet skudt (Christensen & Rasmussen 2015). Bemærk i øvrigt, at

fundstatus før 1950 er ændret, idet et fund fra 1910 er udgået (Christensen & Rasmussen 2015). Det er ni år siden, Danmark sidst havde besøg af arten, som i 2008 optrådte med to fund (SU-rapport 2008). Fundet i 2017 falder datomæssigt fint sammen med artens optræden i landet med flest fugle i maj og juni. Den månedlige fordeling af de danske fund er april (2), maj (3), juni (4), september (1) og november (1). Fra vores nabolande melder Tyskland om ét fund fra Slesvig-Holsten (Christopher König pr. mail), mens arten ikke blev registreret i Sverige (Magnus Corell pr. mail) og heller ikke i Norge (Tor A. Olsen pr. mail). (Syd- & Østeuropa samt Asien; overvintrer primært Nord- og Vestafrika samt Mellemøsten)

Triel *Burhinus oedicnemus* (13/13, 36/36, 2/2)

2017: 10-11/5, Søndenaen, Tversted (NJ), *Carlo Pedersen m.fl. (Foto). – 25/5, Borre (M), *Troels Leuenhagen Petersen, Jacob Bach Riis m.fl. (Foto).

Arten har været årlig i Danmark siden 2000 bortset fra 2005, 2008 og 2016. Fundet på Møn var blot det andet for øen; det første var en fugl fanget i 1940 (Valentiner 1941). Der var ét fund af arten i Sverige i 2017 (Magnus Corell pr. mail), men ingen fund i Norge (Tor A. Olsen pr. mail) eller Finland (William Velmala pr. mail). (Mellem- & Sydeuropa; overvintrer Sydeuropa & Nordafrika)

Sibirisk hjejle *Pluvialis dominica* / *Pluvialis fulva* (0, 36/36, 0)

2015: 20/7, Saltvandssøen (SJ), 2K+ sdr., *Michael Schwalbe, Flemming Falk.

Fundet regnes som genganger fra samme lokalitet i sommeren 2014 (SU-rapport 2014). (Nordrusland & Alaska; overvintrer Sydøstasien & Australien)

Amerikansk hjejle / sibirisk hjejle *Pluvialis dominica* / *Pluvialis fulva* (0, 10/10, 1/1)

2017: 15/8, Fanø Bad, Nordby (RB), 2K+ sdr. trk., *Kim Fischer (Foto).

Foto af den flyvende fugl viser en tilsyneladende sort flanke, hvilket peger på amerikansk hjejle, men Sjældenhedsudvalget mener ikke, at en sibirisk hjejle kan udelukkes. De seneste fund af ubestemte tundra-hjejer er fra 2003 (SU-rapport 2003), 2005 (SU-rapport 2005) og 2015 (SU-rapport 2015).

Tereklire *Xenus cinereus* (0, 54/54, 1/1)

2017: 27/5, Højer Vade (SJ), 2K+, *Egil Larsen m.fl. (Foto). – 19-20/8, Klydesøen, Vestamager (S), *Alex B. Bühring m.fl. (Foto).

Fuglen ved Højer Vade regnes som en genganger. Arten er set ved Margrethe Kog (SJ) og nærliggende lokaliteter hvert år siden 2008. Årets fund fra Vestamager udgør ganske imponerende det 11. fund fra Amager. I 2017 var der følgende antal fund fra vores nabolande: ét i Norge (Tor A. Olsen pr. mail), to i Sverige (Artportalen 2018), 13 i Finland (William Velmala pr. mail) og ca. syv i Holland (Gerjon Gelling pr. mail). (Finland, Hviderusland & Rusland; overvintrer tropisk Afrika, kysterne langs Det Indiske Ocean, Sydøstasien & Australien)

Lille gulben *Tringa flavipes* (1/1, 6/6, 1/1)

2017: 4/7, Bøtø Nor (LF), 2K+, *Erik Overgaard m.fl. (Foto).

Første fund siden 2011, hvor en adult fugl sås på Sydlangeland (F) 5/7 2011 (SU-rapport 2011). Med undtagelse af et efterårsfund fra 1912 (Christensen & Rasmussen 2015) er alle danske fund gjort i perioden maj til juli. Det drejer sig om andet fund for Lolland-Falster; første var i Kalløgrå 23/7 1982 (SU-rapport 1982). I 2017 var der ét fund i Norge (Tor A. Olsen pr. mail), ingen i Sverige (Magnus Corell pr. mail), ét i Finland (William Velmala pr. mail) og 1-2 i Holland (Gerjon Gelling pr. mail). (Nordamerika; overvintrer Mellem- & Sydamerika)

Bairdsryle *Calidris bairdii* (0, 3/3, 1/1)

2017: 23-24/9, Ballum Forland (SJ), 1K, *Michael Schwalbe m.fl. (Foto).

Første fund siden 2007, hvor en 1K-fugl rastede på Grenen, Skagen 1-13/9 2007 (SU-rapport 2007). De fire danske fund er alle gjort i perioden ultimo august til ultimo september. I 2017 var der ét fund i Sverige (Magnus Corell pr. mail) og syv i Storbritannien (Chas Holt pr. mail), men ingen i Norge (Tor A. Olsen pr. mail), Finland (William Velmala pr. mail) eller Holland (Gerjon Gelling pr. mail). (Nordamerika & nordøstligste Sibirien; overvintrer Sydamerika)

Prærieløber *Calidris subruficollis* (1/1, 46/47, 6/6)

2017: 2/6, Jerup Strand (NJ), 2K+, *Lisbeth Vinzents, Stig Englund, Jesper Vinzents, Lene Brøndal (Foto). – 5-10/8, Klydesøen, Amager (S), 2K+, *Sebastian Klein, Stefan Stürup, Lars Andersen m.fl. (Foto). – 6/8, Margrethe Kog (SJ), 2K+, *Gerda Bladt (Foto). – 15-20/8, Værnengene (RK), 2K+, *Ole Amstrup m.fl. (Foto). – 8-9/9, Rindby Strand, Fanø (RB), 1K, *Kim Fischer, Per Kjær m.fl. (Foto). – 23/9, Værnengene (RK), 1K, *Birthe Lindholm Petersen (Foto).

Rekordår med seks fund; tidligere var højeste årstotal fem fund i 2012 (SU-rapport 2012). Sverige havde også et godt år med ni fund (Anders Wirdheim pr. mail), mens der var tre fund i Norge (Tor A. Olsen pr. mail) og ét i Finland (William Velmala pr. mail). (Nordamerika; overvintrer Sydamerika)

Langnæbbet sneppeklire *Limnodromus scolopaceus* (1/1, 14/14, 1/1)

2017: 10/6, Ballum Sluse (SJ), 2K+, *Thomas W. Johansen, Bjørn Frikke m.fl. (Foto). – 21/7, Saltvandssøen (SJ), 2K+, *Michael Schwalbe, Georg Guldvang, Finn Lund Henriksen, Flemming Falk m.fl. (Foto).

De to iagttagelser regnes som samme individ, selvom det ikke kan udelukkes, at der kan være tale om to forskellige fugle. Første fund i Danmark siden 2013, hvor der var to fund; Bøjden Nor (F) 17-25/4 og Bygholm Vejle (NJ) 9/6 (SU-rapport 2013). I 2017 var der ét fund i både Norge (Tor A. Olsen pr. mail) og Sverige (Magnus Corell pr. mail), ingen i Finland (William Velmala pr. mail), fire i Holland (Gerjon

Langnæbbet sneppeklire, Ballum Sluse, 10. juni 2017. Foto: Bjørn Frikke

Gelling pr. mail) og syv i Storbritannien (Chas Holt pr. mail). (Nordamerika & østlige Sibirien; overvintrer Sydamerika)

Lattermåge *Leucophaeus atricilla* (0, 7/7, 1/1)

2017: 29-31/12, Hanstholm (NJ), 3K+, *Dorthe Pors Knudsen, Svend Dybkjær m.fl. (Foto).

Tredje år i træk med fund af denne art og første danske vinterfund, da alle tidligere fund har været i perioden fra maj til august. (Nordamerika; overvintrer sydlige USA, Mellem- & Sydamerika)

Præriemåge *Leucophaeus pipixcan* (1/1, 1/1, 0/0)

2016: 30/12, Asserbo Strand (S), 1K trk., *Jesper Schade, *Lars Jensen Kruse. – 30/12, Kikhavn, Hundested, (S), 1K trk., Michael Trasborg.

Kun andet danske fund af arten, hvor det første var en 1K-fugl på Hirtshals Øststrand 27/11 2005 (SU-rapport 2005). I lighed med fuglen fra 2005 var det kun de færreste forundt at få fuglen at se. Fuglen blev først set ved Asserbo Strand, og takket være en hurtig udmelding kunne den genfindes ved Kikhavn omkring en halv time senere. Til sammenligning er der 97 fund i Storbritannien (Chas Holt pr. mail), syv i Sverige (Magnus Corell pr. mail), otte i Tyskland (Christopher König pr. mail), tolv i Norge (Tor A. Olsen pr. mail) og to i Finland (William Velmala pr. mail). (Nordamerika; overvintrer langs Sydamerikas Stillehavskyst)

Rosenterne *Sterna dougallii* (0, 2/2, 1/1)

2013: 19/7, Hanstholm Havn (NJ), 3K, *Johnny L. Pedersen.

Der er tale om kun det tredje danske fund og på mange måder et usædvanligt fund. Observatøren havde kig på en større flok ternere på en mole, og ternen med de to metalringe fangede observatørens interesse, da to metalringe indikerede, at der var tale om en "sjov" fugl. Ringene blev aflæst, men observatøren noterede intet om fuglens udseende. Aflæsningen afslørede, at fuglen var en rosenderne, der var blevet ringmærket som unge 13/7 2011 ved Rockabill i Irland. Fuglen blev således aflæst 737 dage efter, at den var blevet ringmærket, og 1001 km nordøst for Rockabill. Kolonien på Rockabill er på ca. 1500 rosenderner, og stort set alle rosenderneungerne ringmærkes hvert år. Ud over en klassisk ring, så får de også en speciel

"rosenternering" (Stephen Newton pr. mail). Til sammenligning er der to fund i Sverige (Magnus Corell pr. mail). I Norge er de eksisterende fund under genbehandling (Tor A. Olsen pr. mail), og der er endnu ingen fund i Finland (William Velmala pr. mail). (De Britiske Øer, Bretagne & Azorerne; overvintrer Atlanterhavet ud for tropisk Afrika)

Hvidskægget terne *Chlidonias hybrida* (0, 43/69, 1/2)

2017: 15/6, Skjern Enge (RK), 2 3K+, *Ole Amstrup m.fl. (Foto).

Arten er lige knap årlig i Danmark. Siden 1998 er det kun i 2005 og 2016, hvorfra der ikke er fund. Hvidskægget terne er øget i hyppighed i Danmark de senere år; første fund var i 1977, 1980-1989: syv fund, 1990-1999: syv fund, 2000-2010: ni fund og 2010-2017: 20 fund. (Sydeuropa; overvintrer tropisk Afrika)

Dværghornugle *Otus scops* (2/2, 3/3, 1/1)

2017: 11/11, Hallerup Skov, Nykøbing (LF), 3K+ han dødfundet, *Leif Brøndum Holm, Hans Lind m.fl. (Foto & Død).

Der foreligger kun dele af fuglen, der vurderedes som nyligt død (inden for en uge) og formentlig præderet af en spurvehøg (*Accipiter nisus*) eller anden rovfugl. Fuglen bar en ring om det ene ben med inskriptionen "C13804 Aranzadi San Sebastian". Det kan nævnes, at der findes to ringmærkningscentraler i Spanien. Den ringmærkningscentral, der står bag mærkningen af indeværende fugl, har oplyst, at de i perioden 2013-2017 årligt har ringmærket mellem 290 og 447 dværghornugler. Hallerup Skov ligger 1621 km fra ringmærkningsstedet ved Santpedor nordvest for Barcelona, og den er dermed den ringmærkede dværghornugle, der er blevet genmeldt længst væk fra mærkningsstedet. Til sammenligning er den fugl, der er genmeldt næstlængst væk, kun fundet 15 km fra ringmærkningsstedet (Ariñe Crespo Diaz pr. mail). Fuglen blev mærket den 1/4 2017 og blev bestemt til at være en adult han. De danske fund fra 1910 og 1917 var også af døde fugle (Christensen & Rasmussen 2015). Til sammenligning er der elleve fund i Sverige (Magnus Corell pr. mail), tre i Norge (Tor A. Olsen pr. mail) og ét i Finland (William Velmala pr. mail). (Sydeuropa; overvintrer Afrika & fåtalligt Sydeuropa)

Høgeugle *Surnia ulula* (26/26, 63/63 ekskl. invasionen i 1983/1984, 3/3)

2017: 1/1-28/2, Haslev Orned (S), 2K, *Thorkil Nielsen, *Rosemarie Nielsen, Christian Glahder m.fl. (Foto). – 1-22/1, Sandskredssøen/Magleoseområdet, Gribskov (S), 2K+, *Wilhelm Dalgaard, Per Ekberg, Luise Ekberg m.fl. (Foto). – 1/1-11/3, Kongelunden, Amager (S), 2K, *René Fokdal, Flemming Petri Petersen m.fl. (Foto). – 8+13/1+18/2, Himmelbjerget og Rye Nørreskov (ÅH), 2K+, *Jan Erik Hamann, Marianne Krog Rasmussen (Foto). – 28/1-18/2, Rørby, Kalundborg (S), 2K, Per Hunico Jensen, Christian Glahder m.fl. (Foto). – 19/2, Færgelunden, Jægerspris (S), 2K+, *Alexander Holm (Foto).

Tre nye fund af høgeugle blev gjort i løbet af vinteren. Fuglene fra Haslev Orned, Gribskov og Konge-

Høgeugle, Kongelunden, Amager, 11. marts 2017. Foto: Nis Lundmark Jensen

lunden blev fundet i 2016 (SU-rapport 2016) og indgår derfor ikke i årstotalen for 2017. Vinteren 2016/2017 bød således på 13 fund af 13 høgeugler, hvilket er tredjebedste vinter for arten i Danmark. De bedste vintre var 1983/1984 med over 300 individer (DOFbasen 2018) og 1989/1990 med 14 fund (SU-rapport 1990). (Skandinavien & Rusland)

Slagfalk *Falco cherrug* (0/0, 1/1, 1/1)

2006: 6-7/5, Skagen (NJ), 2K trk.fors., *Ole Olsen, Anders Østerby m.fl. (Foto).

2017: 17-21/8, Værnengene (RK), 1K, *Svend Aage Clausen, *Svend Rønne m.fl. (Foto).

Fundet fra 2006 har tidligere været placeret i kategori D på den danske fugleliste (SU-rapport 2010), men er efter genbehandling placeret i kategori A. De nævnte fund udgør de første danske fund af slagfalk i kategori A. Fundene er nærmere beskrevet i en særskilt artikel i Fugleåret 2017 (Kristensen *et al.* 2018). Ud over de to fund i kategori A, har Sjældenhedsudvalget også godkendt fund i kategori E (Kristensen *et al.* 2018). (Sydøsteuropa, sydlige Rusland & Centralasien; overvintrer Sydøsteuropa, Mellemøsten, Nordøstafrika & Indien)

Jagtfalk *Falco rusticolus* (40/40, 128/129, 1/1)

2017: 11-12/12, Ballum Forland og Rømdæmningen (SJ), 1K, *Svend Anker Schwebs, John Frikke m.fl. (Foto).

Efter rekordforekomsten med 13 fugle i efteråret 2015 (SU-rapport 2015) og ind i foråret 2016 (SU-2016) er der kun godkendt ét fund fra 2017. (Nordskandinavien & Rusland)

Rosenbrystet tornskade *Lanius minor* (3/3, 45/45, 2/2)

2017: 21/5, Herrestrup Mose, Grevinge (S), 2K+, *Michael Fink Jørgensen, Tine Stampe m.fl. (Foto). – 5/6, Grenå Havn (ÅH), 2K+ han, *Anders Rasmussen, Rasmus Due Nielsen, Kent Olsen m.fl. (Foto).

Rosenbrystet tornskade, han, Grenå Havn, 5. juni 2017. Foto: John Kyed

Rødhovedet tornskade, han, Værnengene, 19. maj 2017. Foto: Ole Amstrup

De sidste danske fund er fra 2008 (to fund) (SU-rapport 2008) og 2011 (to fund) (SU-rapport 2011). De to fund fra 2017 blev begge gjort inden for artens primære forekomstperiode i det sene forår, maj/juni. Fundet fra Grenå Havn var det første for ÅH. Derudover foreligger der blot ét andet fund fra det østlige Jylland, nemlig primo juni-13/6 1908 Kolding, hvor fuglen først blev iagttaget og så skudt 13/6 (Christensen & Rasmussen 2015). Arten blev i 2017 ikke registreret i Norge (Tor A. Olsen pr. mail), men ét fund blev gjort i Sverige (Magnus Corell pr. mail), og i Finland blev der gjort hele ti fund (William Velmala pr. mail). (Sydøsteuropa, Tyrkiet & Centralasien; overvintrer Sydlige Afrika)

Rødhovedet tornskade *Lanius senator* (2/2, 42/42, 4/4)

2017: 18-19/5, Værnengene (RK), 2K han, *Ole Frank Kristensen, *Bettina Holmquist m.fl. (Foto). – 13-15/6, Vråds Sande (ÅH), 3K+, *Peter Lange, Ole Olesen m.fl. (Foto). – 22/6, Ulvedalene, Gribskov (S), *Per Ekberg m.fl. – 15/11, Elmelund, Odense (F), 1K, *Aage Wichmann (Foto).

Med hele fire fund blev 2017 et rekordår for arten. De næstbedste år er 1992 og 2009, begge med tre fund (SU-rapport 1992, SU-rapport 2009). Arten træffes i Danmark primært i maj og juni, og fuglen fra Odense i november er den hidtil seneste fra Danmark. Der blev også gjort en række fund i vore nabolande med to fund i både Finland (William Velmala pr. mail) og Norge (Tor A. Olsen pr. mail), men ingen i Sverige (Magnus Corell pr. mail). (Sydeuropa; overvintrer tropisk Afrika)

Bjergløvsanger *Phylloscopus bonelli* (0, 7/7, 1/1)

2017: 30-31/8, Gedser Fuglestation (LF), 1K ringm., Anton Herrig Liebermann, Nigel Judson, Hans Lind m.fl. (Foto & DNA).

Første fund af arten siden 2011. En fjer fra fuglen blev sendt til analyse hos Martin Collinson på

Bjergløvsanger, Gedser Fuglestation, 30. august 2017.
Foto: Gert Juul Jeppesen

Schwarz' løvsanger, Blåvands Huk, 18. oktober 2017. Foto: Henrik Knudsen

Schwarz' løvsanger, Christiansø, 16. oktober 2017. Foto: Jens Mikkel Lausten

Aberdeen Universitet. Cytb-sekvensen var nærmest identisk med sekvenser af fugle fra artens hoved-udbredelsesområde i Frankrig og Spanien, hvorfor bestemmelsen til bjergløvsanger kunne bekræftes (Martin Collinson pr. mail). Foruden godkendte fund af bjergløvsanger eksisterer der fire fund af balkanløvsanger (*P. orientalis*)/bjergløvsanger fra årene 1966, 1970, 1971 og 1982. Fra vore nabolande foreligger der i 2017 to fund fra Norge (Tor A. Olsen pr. mail), men ingen fra Sverige (Magnus Corell pr. mail) eller Finland (William Velmala pr. mail). I alt er arten truffet tolv gange i både Norge (Tor A. Olsen pr. mail) og Sverige (Magnus Corell pr. mail) samt fire gange i Finland (William Velmala pr. mail). (Sydvest- & Mellemeuropa; overvintrer tropisk Afrika).

Himalayasanger *Phylloscopus humei* (0, 28/28, 1/1)

2017: 20+22/10, Blåvands Huk (RB), *Torbjørn Eriksen, Andreas Bruun Kristensen, Christian A. Jensen m.fl. (Foto & Bånd).

Arten registreres ikke årligt i Danmark, og fundet udgør således blot det fjerde siden 2010 (SU-rapport 2010, SU-rapport 2015, SU-rapport 2016). Der blev i 2017 registreret pænt med himalayasangere i vores nabolande med fem fund i Tyskland (Christopher König pr. mail), to i Norge (Tor A. Olsen pr. mail), tre i Sverige (Magnus Corell pr. mail) og seks i Finland (William Velmala pr. mail). (Centralasien; overvintrer Nepal & Indien)

Schwarz' løvsanger *Phylloscopus schwarzi* (0, 22/22, 5/5)

2017: 16/10, Christiansø (B), ringm., *Rune Bisp Christensen m.fl. (Foto). – 16/10, Grønningen, Blåvand (RB), *Henrik Kristensen, Andreas Bruun Kristensen m.fl. (Foto). – 16/10, Keldsnor, Langeland (F), ringm., *Michael Bjerregaard, *Alejandro Corregidor Casto m.fl. (Foto). – 16/10, Agger Tange (NJ), ringm., *Arne Urvang m.fl. (Foto). – 18/10, Blåvands Huk (RB), ringm., *Henrik Brandt m.fl. (Foto).

Rekordår med hele fem fund, heraf hele fire fra samme dato, 16/10. Det næstbedste år er 1994 med tre fund (SU-rapport 1994). Årets fund skal ses i lyset af, at der ingen fund er gjort siden 2013. Samtlige danske fund er

Brun løvsanger, Hvidbjerg Camping, Blåvand, 20. oktober 2017.
Foto: Frits Rost.

gjort i perioden 21/9-20/10, og forekomsten i 2017 lå således i den sene ende af artens forekomstmønster i Danmark. I 2017 blev arten ikke truffet i Finland (William Velmala pr. mail), Norge havde ét fund (Tor A. Olsen pr. mail) og Sverige syv fund (seks ultimo september og ét medio oktober), hvilket er næststørste årstotal kun overgået af tolv fund i 2005 (Magnus Corell pr. mail). (Sydlige Østsibirien; overvintrer Sydøstasien)

Brun løvsanger *Phylloscopus fuscatus* (0, 55/55, 6/6)

2017: 1-8/10, Stevns Fyr (S), *Mikkel Willemoes m.fl. (Foto). – 19-20/10, Hvidbjerg Camping, Blåvand (RB), *Kristian Birchvald Jensen, *Kim Duus m.fl. (Foto). – 19/10, Frederiksbø, Ertholmene (B), *Troels Eske Ortvad, *Sebastian Klein m.fl. (Bånd). – 20/10, Blåvands Huk (RB), *Andreas Bruun Kristensen, Hans Ægidius m.fl. (Bånd). – 20-23/10, Mandø (RB), *Jakob Engelhard, *Sakari Kauppinen, *Henrik Højholm, *Claus Brostrøm m.fl. (Foto & Bånd). – 24-25/10, Dybesø, Rørvig (S), *Erik Vikkelsø Rasmussen, *Birthe Rasmussen m.fl. (Bånd).

Arten fortsætter den opadgående tendens, og 2017 blev igen et flot år med hele seks fund, hvilket er tredje højeste årstotal. Bedste år for arten var 1987 og 1991 med henholdsvis elleve og ni fund (SU-rapport 1987, SU-rapport 1991). I vore nabolande blev der også registreret mange brune løvsangere i 2017 med otte fund i Norge (Tor A. Olsen pr. mail), ti i Sverige (Artportalen 2018) og seks i Finland (Väisänen *et al.* 2018). (Østsibirien; overvintrer Indien til Øst- & Sydøstasien)

Buskrørsanger *Acrocephalus dumetorum* (0, 65/66, 1/1)

2016: 25/5, Blåvands Huk (RB), han syng., Henrik Brandt, Svend Rønne m.fl. (Foto).

2017: 31/5, Christiansø (B), han syng., *Sebastian Klein, Anders Odd Wulf Nielsen m.fl. (Foto & Bånd).

Med ét fund blev 2017 et dårligt år for arten. Christiansø er Danmarks bedste lokalitet for arten med i alt 24 fund. (Finland, Baltikum, Hviderusland & Rusland; overvintrer Indien & Burma)

Asiatisk ørkensanger *Sylvia nana* (0, 4/4, 1/1)

2017: 25/11, Sønderstrand, Rømø (SJ), *Michael Schwalbe.

Femte danske fund af arten og det tredje fra det sene efterår. Arten er tidligere truffet med to fund i maj; 10/5 1998, Saltholm (S) (SU-rapport 1998) og 20/5 2012, Grenen, Skagen (NJ) (SU-rapport 2012) samt to fund i november; 11/11 1989, Langli (RB) (SU-rapport 1989) og 13/11 1994, Stængehus, Tisvilde Plantage (S) (SU-rapport 1994). Fra vore nabolande var der i 2017 ét fund i Tyskland 20/10-2/11 på Helgoland, Schleswig-Holstein (Christopher König pr. mail) og ét i Finland 17/10 (William Velmala pr. mail). Arten er en meget sjælden gæst i Nordeuropa. Der foreligger i alt 17 fund i Sverige (Magnus Corell pr. mail), tolv i Finland (William Velmala pr. mail) og ét fra Norge (Tor A. Olsen pr. mail). (Centralasien; overvintrer Mellemøsten & det nordøstlige Afrika)

Hvidskægget sanger / makisanger, han, Lyngvig Fyr, 13. maj 2017.
Foto: Conny Jensen

Hvidskægget sanger / makisanger *Sylvia cantillans* / *Sylvia subalpina* (0, 65/65, 2/2)

2017: 27/4, Gedser Fuglestation (LF), 2K han ringm., *Marie Chevalier, Nicolas Hillier, Hans Lind m.fl. (Foto). – 13-14/5, Lyngvig Fyr (RK), 3K+ han, *David Boertmann m.fl. (Foto).

Maj er suverænt bedste måned for artsparret i Danmark med hele 48 fund. Fundet fra Gedser er det andet fra lokaliteten; det første er fra 2015 (SU-rapport 2015). Sjældenhedsudvalget er i gang med en revision af fund af artsparret på baggrund af ændret taksonomisk status. Der blev i 2017 registreret fem fund af artsparret i Norge (Tor A. Olsen pr. mail), ét i Sverige (Magnus Corell pr. mail) og to i Finland (William Velmala pr. mail). (Sydeuropa; overvintrer nordlige del af tropisk Afrika)

Sortstrubet drossel *Turdus atrogularis* (2/2, 14/14, 1/1)

2017: 25/4, Lystrup, Slangerup (S), hun, *Lisbeth Dyhr, Finn Dyhr (Foto).

Fjerde år i træk med fund af arten og niende fund på Sjælland. Årets fund er det første fra april, idet de tidligere fund alle er fra perioden oktober til februar. I 2017 var der fem fund i både Norge (Tor A. Olsen pr. mail) og Sverige (Magnus Corell pr. mail), ét fund i Holland af en ringmærket fugl, som endnu ikke er indsendt til det hollandske sjældenhedsudvalg (Gerjon Gelling pr. mail) og fem fund i Storbritannien (Chas Holt pr. mail). (Sibirien; overvintrer Arabien & Indien)

Sibirisk bynkefugl / stejnegers bynkefugl *Saxicola maurus* / *Saxicola stejnegeri* (0, 43/43, 2/2)

1977: 24-25/9, Kongelundsengen, Amager (S), 1K/hun, *Bent Bøggild Pedersen, Stig Kjærgaard Rasmussen, C.C. Moore m.fl.

2017: 14-16/10, Nyeng (RB), 1K han, *Tonny Papillon m.fl. (Foto). – 16/10, Blåvands Huk (RB), 1K/hun, Martin Søgaard Nielsen, Torbjørn Eriksen (Foto).

Fundet fra 1977 var dokumenteret med grundige feltnoter, men er først indsendt i 2018. Oktober er

Sibirisk bynkefugl / stejnegers bynkefugl, han, Nyeng, 14. oktober 2017.
Foto: Kis Boel Guldmann

bedste måned for fund af dette artspar med 20 fund efterfulgt af september med tolv fund. Sibirisk bynkefugl og stejnegers bynkefugl er nyligt udskilt som to selvstændige arter (Gill & Donsker 2018), hvilket betyder, at de tidligere godkendte fund af sibirisk bynkefugl, bortset fra to fund af racen ssp. *hemprichii* fra henholdsvis Skagen (NJ) 18-19/5 2003 (SU-rapport 2003) og Svaneke (B) 11/5 2016 (SU-rapport 2016), nu kategoriseres som sibirisk bynkefugl/stejnegers bynkefugl. De to arter er svære at adskille fra hinanden uden en DNA-analyse, og der foreligger endnu ingen godkendte fund af *S. m. maurus*, selvom den må forventes at optræde hyppigere end stejnegers bynkefugl, idet den yngler nærmere Danmark. I 2017 var der syv

fund af artsparret i Norge (Tor A. Olsen pr. mail), fire i Sverige (Magnus Corell pr. mail) og to i Finland (William Velmala pr. mail). (Rusland & Østasien; overvintrer Mellemøsten, Østafrika & Sydøstasien)

Stejnegers bynkefugl *Saxicola stejnegeri* (0, 0/0, 1/1)

2017: 30/10-1/11, Gedser Fuglestation (LF), 1K han ringm., *Preben Berg, Anton Herrig Liebermann, Kim Liljehult m.fl. (Foto & DNA).

Første fund af denne nyligt udskilte art. Bestemmelsen blev bekræftet ved hjælp af en fylogenetisk analyse af DNA-sekvensen fra ND2-genet. Læs mere om fundet andetsteds i Fugleåret (Liebermann *et al.* 2018). Ét fund i Holland, som er under behandling af det hollandske sjældenhedsudvalg (Gerjon Gelling pr. mail), kan blive det eneste fund fra vores nabolande i 2017. (Østlige Rusland, østlige Kina & nordlige Mongoliet; overvintrer Sydøstasien)

Nonnestenpikker *Oenanthe pleschanka* (0, 10/10, 1/1)

2016: 23/10, Bøtø Nor (LF), han, *Mads Herbøl.

2017: 31/10-6/11, Skansehage, Rørvig (S), 1K hun, *Erik Vikkelsø Rasmussen, *Henning Vikkelsø Rasmussen m.fl. (Foto).

To fænologisk set typiske fund, da syv af de danske fund netop er fra oktober. Fundet ved Bøtø Nor var det andet for Lolland-Falster, idet det første var ved Kramnitse 29/5 2004 (SU-rapport 2004), mens fundet ved Rørvig udgjorde det første på Sjælland. I 2017 var der ét fund i Norge (Tor A. Olsen pr. mail) og tre i Sverige; alle fra Öland i perioden 19/10-7/11 (Magnus

Nonnestenpikker, hun, Skansehage, Rørvig, 3. november 2017. Foto: Helge Sørensen

Gul vipstjert ssp. feldegg, han, Grenen, Skagen, 7. juni 2017.
Foto: Erik Christophersen

Corell pr. mail). Desuden havde Holland ét fund (Gerjon Gelling pr. mail) og Storbritannien to fund (Chas Holt pr. mail). (Bulgarien, østlige Rumænien & videre østpå til Mongoliet; overvintrer Østafrika)

Sibirisk jernspurv *Prunella montanella* (0, 14/14, 0)

2017: 1/1-6/2, Hirtshals Havn (NJ), Brian Ravnborg, Lars Paaby m.fl. (Foto). – 15/2, Malling (ÅH), *Johnna Mortensen, *Viggo Mortensen (Foto).

Fundene ved Hirtshals Havn og i Malling er begge tidligere godkendt fra henholdsvis 9/11-31/12 2016 og 14-17/11 2016 (SU-rapport 2016). Ud over 13 fund i Danmark under det store influx 2016-2017 er der godkendt 74 fund i Finland (William Velmala pr. mail), 72

fund i Sverige (Magnus Corell pr. mail) og 10 fund i Norge (Tor A. Olsen pr. mail). (Rusland øst for Ural & Mongoliet; overvintrer Kina & Korea)

Gul vipstjert *Motacilla flava*

Med karakterer svarende til Sorthovedet gul vipstjert, ssp. feldegg (0, 2/2, 1/1)

2017: 7-9/6, Grenen, Skagen (NJ), han, *Rolf Christensen, Jørgen Kabel, Jørgen Munck m.fl. (Foto).

Tredje fund; de tidligere fund er en han Keldsnor, Langeland (F) 16-31/7 2006 (SU-rapport 2006) og en hun trkf. Grenen, Skagen (NJ) 4/5 2012 (SU-rapport 2012). (Balkan & Lilleasien; overvintrer tropisk Afrika)

Citronvipstjert *Motacilla citreola* (0, 64/65, 4/4)

2017: 11/5, Sorthat Odde (B), 2K han, *Hans Fæster, Per C. Pedersen m.fl. (Foto). – 14/5, Grenen, Skagen (NJ), hun, rst., derefter trkf., *Rolf Christensen, Andreas Bruun Kristensen m.fl. (Foto). – 30/5, Christiansø (B), han, *Sebastian Klein. – 11/6, Keldsnor (F), 2K han, *Erik Danielsen m.fl. (Foto).

Med fire fund et normalt år for arten; bedste år var 2012 og 2014 med hver syv fund (SU-rapport 2012, SU-rapport 2014). Maj er bedste måned for arten med 35 fund, mens juni-fundet fra Keldsnor er usædvanligt, idet der blot foreligger blot to tidligere juni-fund; en han 10/6-9/7 1987 i Frøslev Mose (SJ) (SU-rapport 1987) og en hun, som ynglede 6/6-10/7 2015 i blandingspar med en gul vipstjert (*M. f. flava*) i Keldsnor (F)

Sibirisk jernspurv, Hirtshals Havn, 15. januar 2017. Foto: Conny Jensen

Pileværling, hun, Christiansø, 25. maj 2017. Foto: Eva F. Henriksen

Hætteværling, han, Grenen, Skagen, 3. juni 2017. Foto: John Kyed

(SU-rapport 2015). I 2017 var der ca. ti fund i Norge (Tor A. Olsen pr. mail), ca. 20 fund i Sverige inklusiv ét ynglepar, der ikke fik unger på vingerne samt tre fugle, som ynglede i blandingspar med gul vipstjert (Artportalen 2018), mens der i Finland årligt yngler fem til ti par (William Velmala pr. mail). (Rusland mod vest til Baltikum & Polen; overvintrer Indien & fåtalligt i Arabien)

Tajgapiber *Anthus hodgsoni* (0, 12/13, 0)

2014: 13/10, Christiansø (B), *Peter Lyngs, *Rune Bisp Christensen (Foto).

Fuglen blev først bestemt i 2017 ud fra fotos. Efteråret 2014 bød med indeværende fund således på hele fem fund af seks fugle, hvilket er rekordår (SU-rapport 2014). Det nye fund fra 2014 drejer sig om tredje fund for Christiansø; de to tidligere fund er fra 7-17/10 1982, som var landets første (SU-rapport 1982), og 29/4-1/5 1989, som udgør landets eneste forårsfund (SU-rapport 1989). (Sibirien mod vest til Ural; overvintrer Indien & Sydøstasien)

Krognæb *Pinicola enucleator* (–, 29/44 (ekskl. invasionen i Skagen i november 1998 og fund i NJ nord for Limfjorden i 2012), 3/5)

2017: 3/11, Grenen, Skagen (NJ), 1K/hun, *Rolf Christensen, Simon Sigaard Christiansen, Knud Pedersen m.fl. (Foto & Bånd). – 5/11, Grenen, Skagen (NJ), 2 1K/hun, *Rolf Christensen, Morten Jenrich Hansen, Knud Pedersen m.fl. (Foto). – 5/11, Grenen, Skagen (NJ), 1K/hun, *Rolf Christensen, Morten Jenrich Hansen, Knud Pedersen (Foto). – 6/11, Jennes Sø, Reservatet, Skagen (NJ), 2 1K/hun, *Lars Højmark Mortensen, Knud Pedersen. – 2/12, Grenen (NJ), 2 1K/hun, *Rolf Christensen, Erik Christophersen (Foto).

En større invasion i 2017 i vore nordiske nabolande blev også noteret i Skagen, som er bedste lokalitet for arten i Danmark. Selvom det ikke kan udelukkes, at de enkelte iagttagelser i Skagen 3-6/11 hver især omhandler nye fugle, så regnes de som to fund af hhv. én og to fugle. I Sverige blev der registreret mange store flokke, især langs kysten af den Botniske Bugt med op

til 500 fugle på Stora Fjäderägg ultimo oktober, men også større flokke trækkende omkring Vänern. Der sås ingen fugle i Skåne (Artportalen 2018). I Syd Norge blev invasionen også bemærket, men kun i mindre omfang (Artsobservasjoner 2018). (Skandinavien, Finland & Rusland)

Pileværling *Emberiza rustica* (0, 52/52, 2/2)

2017: 6/5, Saksfjed Inddæmning (LF), han, *Lars Munk, Preben Berg, Ole Friis Larsen m.fl. – 24-25/5, Christiansø (B), 2K hun ringm., *Rune Bisp Christensen, Peter Lyngs m.fl. (Foto).

De to fund i 2017 blev gjort på et for arten klassisk tidspunkt. Arten er gået meget tilbage i den vestlige del af udbredelsesområdet og er listet som sårbar på IUCN's rødliste (BirdLife International 2016). (Nordlige Skandinavien, Finland & Rusland; overvintrer Kina & Sydøstasien)

Hætteværling *Emberiza melanocephala* (0, 28/28, 2/2)

2017: 2+5/6, Vester Vandet (NJ), han, Charlotte Nielsen (Foto). – 3/6, Grenen, Skagen (NJ), han ringm., *Morten Jenrich Hansen, Knud Pedersen m.fl. (Foto).

Ud af de 30 danske fund af hætteværling er de 21 fra månederne maj og juni. Forekomsten i 2017 var således helt klassisk. Fuglen ved Vester Vandet blev set på et foderbræt, men viste ikke tegn på en fortid i fangenskab. Fundet ved Skagen var det femte herfra. I Tyskland ynglede arten for første gang i 2017, idet et par fik fire unger i Baden-Württemberg (Christopher König pr. mail). Desuden sås en fugl i juni på Helgoland (Christopher König pr. mail). I Norge blev der gjort ét fund i maj, mens fire fund af adulte hætteværlinger og en adult brunhovedet værling (*Emberiza bruniceps*) i det sene efterår endnu er under behandling grundet mistanke om undslupne fugle fra fangenskab (Tor A. Olsen pr. mail). I Sverige blev der i 2017 gjort ét fund (Magnus Corell pr. mail), men ingen i Finland (William Velmala pr. mail). (Sydøsteuropa & Lilleasien; overvintrer Pakistan & vestlige Indien)

Kategori C: Fund af arter hvis bestande stammer fra udsatte eller undslupne fugle

Category C: Records relating to established feral breeding populations

Amerikansk skarveand *Oxyura jamaicensis* (0, 8/8 ekskl. fund i perioden 1991–2012, 1/1)

2017: 25/11-18/12, Nørrestrand, Horsens (VE), hun, *Lars Nielsen, Hans Pinstrup m.fl. (Foto).

Fundet er det første siden 2013, hvor en adult han rastede ved Ølundgårds Inddæmning, Firtalsstrand og Mellemstykke, Odense Fjord (F) 25/7-27/9 (SU-rapport 2013). (Kategori C-bestand: Vesteuropa)

Kategori D: Mulige undslupne fangenskabsfugle

Category D: Possible escapes

Hjelmkallesluger *Lophodytes cucullatus*

2017: 27/4, Tofte Sø, Lille Vildmose (NJ), han sdr., *Willy Jørgensen, *Troels Eske Ortvad (Foto).

Fundet regnes som genganger fra samme lokalitet i 2015 (SU-rapport 2015) og 2016 (SU-rapport 2016). (Nordamerika)

Kategori E: Sandsynlige eller sikre undslupne fangenskabsfugle

Category E: Likely or certain escapes

Lammegrib *Gypaetus barbatus*

2016: 22/5, Klinteskoven og Hundevængsgård (M), 2K trk., *Per Schiermacker-Hansen, *Henny Schiermacker-Hansen. – 23/5, Røddinge og Askeby Sø (M), 2K trk., *Bjarne Hemmingsen m.fl. (Foto) – 28/5, Lidsø (LF), 2K trk., *Anders Wiig Nielsen, *Tonny Papillon.

2017: 20/5, Saksfjed Inddæmning (LF), 2K trk., *Preben Berg, *Claus Mortensen (Foto). – 20-21/5, Møn (M), 2K trk., *Per Schiermacker-Hansen m.fl. (Foto). – 21/5, Feddet (S), 2K trk., *Torben Sebro (Foto).

Alle tre observationer fra 2016 gælder samme individ. Det samme er tilfældet for observationerne i 2017. Det er efterhånden veldokumenteret, at unge lammegribbe fra reintroduktionsprojekter i Alperne strejfer en del omkring og regelmæssigt observeres i Nordvesteuropa forår og sommer (Haas *et al.* 2017, Vulture Conservation Foundation 2018). Nogle af fuglene viser tydelige tegn på at være udsætningsfugle med afblegede svingfjer og farveringe. Andre viser ikke disse kendetegn og er formodentlig afkom af tidligere udsætningsfugle, som nu yngler frit i naturen. Alligevel har både det danske og andre nationale sjældenhedsudvalg i Europa valgt at henføre samtlige fund til kategori E, da den vildtllevende bestand i Alperne endnu ikke betragtes som selvsupplerende (McInerny & Stoddart 2018). Om ungfugle fra den naturlige bestand af lammegrib i Pyrenæerne kan være omstrej-

fende på samme måde som ungfugle fra Alperne er endnu ikke blevet dokumenteret. Derfor regnes alle fund af unge lammegribbe i Nordvesteuropa indtil videre som fugle fra genudsætningsprojekterne i Alperne. Det skal i denne sammenhæng bemærkes, at Storbritannien fik sit første fund af lammegrib i 2016, hvor en 2K-fugl uden fangenskabstegn blev observeret på flere lokaliteter i maj i det sydlige England. Dette fund er ligeledes blevet placeret i kategori E på den britiske liste (McInerny & Stoddart 2018). I Danmark er der siden 1999 godkendt fem fund af lammegrib. To observationer af samme fugl ved hhv. Vester Thorup Klitplantage og Skagen 26/5 2003, som ikke viste tegn på fangenskab, har tidligere været placeret i kategori D på den danske fugleliste (SU-rapport 2003). Dette fund er nu placeret i kategori E sammen med de øvrige fire fund. (Alperne & Pyrenæerne)

Jagtfalk *Falco rusticolus*

2017: 12/7, Lørslev, Hjørring (NJ), 1-2K hvid form, *Carlo Pedersen (Foto). – 14/7, Skagen (NJ), 1-2K hvid form, *Helle Sørensen (Foto). – 15+17-19/7, Bygholm Vejle og Selbjerg Vejle (NJ), 1-2K hvid form, *Ole Sørensen, Jonas Kærgaard, Jørgen Peter Kjeldsen m.fl. (Foto).

Fotos dokumenterer, at de tre observationer drejer sig om samme fugl, der var udstyret med falkonerudstyr om det ene ben. Andet år i træk med fund af en undsluppen ung hvid jagtfalk i juli måned i Nordjylland. (Grønland)

Hybrider

Records involving hybrids

Blåvinget and x kaneland *Spatula discors* x *Spatula cyanoptera*

2017: 29/5-1/6, Nykøbing Falster Sukkerfabriks slam-bassiner (LF), 2K+ han, *Asbjørn Jensen (Foto).

Første danske fund af denne hybridkombination.

Pibeand x amerikansk pibeand *Mareca penelope* x *Mareca americana*

2017: 4/3, Favrholm Voldgrav (S), 3K+ han, *Mads Paulsen (Foto).

Fuglen regnes som genganger fra samme lokalitet i 2015 (SU-rapport 2015) og 2016 (SU-rapport 2016).

Hvidøjet and x taffeland *Aythya nyroca* x *Aythya ferina*

2017: 26/8, Mjels Sø, (SJ), 2K+ han, *Gabor Graehn, *Bent Hylsebeck m.fl. (Foto). – 16/10, Maribo Sønderø (LF), 2K+ han, *Rasmus Strack (Foto).

Grønland – Kategori A

Greenland – Category A

Sortbrun and *Anas rubripes* (0/0, 0/0, 1/1)

2017: 15/4, Nuuk, han, *Lars Witting, Hasse Hede-mand, Frank Riget, Bo Sørensen (Foto).

Jagtfalk, Rømdæmningen, 12. december 2017. Foto: John Frikke

Første fund af denne nordamerikanske art i Grønland. Island har 39 fund til og med 2011 (Birding Iceland 2018). (Nordamerika)

Stribet ryle *Calidris melanotos*

2016: 16/6-17/7, Zackenberg, Nordøstgrønland, hun (i yngleforsøg), *Jannik Hansen, Marleen Eikelenboom, Tom Versluijs, Mikko Tiusanen (Foto).

Artens forekomst i Grønland er veldokumenteret, og det er kun ynglefund efter 2010, som skal forelægges Sjældenhedsudvalget (SU-rapport 2011). Fundet i 2016 udgør det første yngleforsøg i Grønland, idet hunnen sammen med en han af almindelig ryle (*C. alpina*) forsvarede en rede med fire æg. Reden blev fundet 16/6 og først noteret som tilhørende almindelig ryle. Men efterfølgende blev en stribet ryle hun set og med henblik på ringmærkning fanget på reden. Den almindelige ryle han sås typisk nær reden, og ofte alarmerende, men når den var meget nær reden, blev den jaget væk af den stribede ryle hun. Almindelig ryle er normalt "bi-parental", og skiftes til rugningen, mens stribet ryle er en "lek-art", hvor hannerne har dansepladser ligesom brushaner (*Philomachus pugnax*), og tiltrækker hunner, som de parrer sig med (Jannik Hansen pr. mail). Derefter står hunnerne for resten. Derfor blev hannen af almindelige ryle anset som en indtrænger, uanset om det var faderen til kuldet eller ej. Æggene klækkede ikke som planlagt, og reden var blevet præderet inden de kunne indsamles til videre

undersøgelse. (Arktisk Nordamerika & Sibirien; overvintrer Sydamerika).

Dværgmåge *Hydrocoloeus minutus* (2/2, 2/2, 1/1)

2017: 23/7, Ilulissat, 2K, *Edward Parnell (Foto).

De fire tidligere fund er fra Sermersooq Kommune hhv. i april 1929 (Boertmann 1994), juni 1932 (Boertmann 1994), august 2007 (SU-rapport 2007) og august 2010 (SU-rapport 2010). (Nordøsteuropa; overvintrer Atlanterhavet og Nordsøen)

Endnu ikke færdigbehandlede sager

Records still under consideration

- Ederfugl *Somateria mollissima* ssp. *borealis*, 2012: 1-3/4, Hanstholm Havn (NJ), 3K+ han. – 2-29/11, Hanstholm Havn (NJ), 3K+ han.
- Balearskræpe *Puffinus mauretanicus*, 2016: 27/8, Roshage (NJ), trk.
- Vinhejre *Ardeola bacchus*, 2016: 22/6, Nørre Bork (RK), sdr.
- Armensk måge *Larus armenicus*, 2017: 4/5, Grønningen, Blåvand (RB), 4K+.
- Sortterne *Chlidonias niger*, ssp. *surinamensis*, 2006: 9-10/10, Hvide Sande (RK), 1K.
- Polarlomvie *Uria lomvia*, 2017: 22/10, Nordstrand, Skagen (NJ), vdr. trk.

- Eleonorafalk *Falco eleonorae*, 2015: 19/9, Gedser Odde (LF), 3K+ lys form. trk.
- Iberisk gransanger *Phylloscopus ibericus*, 1988: 9-22/5, Moesgaard, Aarhus (ÅH), han syng. – 2007: 11-27/5, Viborg (NJ), han syng. – 2013: 10/5, Spodsbjerg, Hundested (S), han syng. – 2016: 1/6, Landsende, Rømø (SJ), han syng.
- Himalayasanger *Phylloscopus humei*, 2012: 13/10, Christiansø (B).
- Gærdesanger *Curruca curruca* ssp. *blythi*, 2012: 20/10, Totten, Anholt (ÅH), 1K ringm. – 2016: 27/10, Gedser Odde, (LF), 1K ringm. – 2016-2017: 25/10-20/4, Skovlunde, København, (S), 1K.
- Gærdesanger *Curruca curruca* ssp. *halimodendri*, 2010: 29/10-1/11, Ørkenen, Anholt (ÅH). – 2013: 6/11 2013-1/1 2014, Grenen, Skagen (NJ), 1K ringm. – 2014: 5/10, Mandø (RB), 1K.
- Gul vipstjert *Motacilla flava*, 1998: 19/1-5/2, Brunhavegaard, Vesterø, Læsø (NJ), 2K.
- Gul vipstjert *Motacilla flava* ssp. *feldegg*, 2017: 13/5, Gjerrild Nordstrand (ÅH), 2K+ han, rst., derefter trk.
- Tajgapiber *Anthus hodgsoni*, 2012: 15/10, Christiansø (B). – 2017: 18/10, Kroghage, Gedser (LF), trk.

Forkastede sager

Records not accepted

- Amerikansk sortand *Melanitta americana*, 2017: 31/1, Rømø (SJ), han.
- Balearskråpe *Puffinus mauretanicus*, 2012: 4/6, Grenen, Skagen (NJ), trk.
- Gåsegrib *Gyps fulvus*, 2017: 13/6, Ry (ÅH).
- Lille skrigeørn *Clanga pomarina*, 1993: 29/9, Nørrevang, Rørvig (S), trk.
- Amerikansk hjejle *Pluvialis dominica*, 2017: 24/5, Klydesøen, Vestmager (S), odr.
- Rosenterne *Sterna dougallii*, 2017: 18/5, Klydesøen, Vestmager (S), ad. sdr.
- Grønspejle *Picus viridis*, 2017: 19/3, Jægersborg Dyrehave (S).
- Lille tårnfalk *Falco naumanni*, 2017: 14+19/5, Skagen (NJ), hun.
- Jagtfalk *Falco rusticolus*, 2015: 26/10, Astrup Enge (RB), 1K. – 28/11, Tåstrup (ÅH), 1K. – 2016: 22/4, Saksfjed Inddæmning (LF) – 28/5, Koresand (RB), 2K.
- Citronvipstjert *Motacilla citreola*, 2015: 16/8, Arnager Havn (B), 1K.
- Dværgværling *Emberiza pusilla*, 2016: 15/10, Sønderho Strand (RB).

Referencer

References

- Anders Wirdheim pr. mail: Sveriges Ornitologiska Förening – BirdLife Sverige. Nationella rapportkommittén (Nrk)
- Ariñe Crespo Diaz pr. mail: Aranzadi Ringing

- Scheme (bird ring-recovery data) – Oficina de Anillamiento de ARANZADI Eraztuntze Bulegoa.
- Artsobservasjoner 2018: www.artsobservasjoner.no
- Artportalen 2018: www.artportalen.se
- Birding Iceland 2018: <https://notendur.hi.is/yannk/indexeng.html>
- BirdLife Finland 2018: Birdlife Finland. Finnish National Rarities Committee: <https://tiedotot.birdlife.fi/rk/RK-hyvaaksytyt-2015-asti.pdf>
- BirdLife International 2016. *Emberiza rustica*. The IUCN Red List of Threatened Species 2016: e.T22720960A89641304. Downloadet 28. august 2018. <http://www.iucnredlist.org/details/22720960/0>.
- BirdLife Sverige 2018: Sverige Ornitologiska Förening – BirdLife Sverige. Raritetskommittén (Rk). Raritetskatalogen: <http://birdlife.se/rk/raritetskatalogen>
- Boertmann, D. 1994: An annotated checklist to the birds of Greenland. – Meddr. Greenland, Bioscience 38: 64 s.
- Chas Holt pr. mail: British Birds Rarities Committee.
- Christensen, J.S. & P.A.F. Rasmussen 2015: Revideret status for sjældne fugle i Danmark før 1965. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 109: 41-112.
- Christopher König pr. mail: Deutsche Avifaunistische Kommission.
- DOFbasen 2018: <https://dofbasen.dk/ART/art.php?art=07500>
- Dybbro, T. 1978: Oversigt over Danmarks fugle. – Dansk Ornitologisk Forening.
- Forsman, D. 2016: Flight Identification of Raptors of Europe, North Africa and the Middle East. – Bloosbury. London.
- Gerjon Gelling pr. mail: Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA).
- Gill, F. & D. Donsker (eds.) 2018: IOC World Bird List (v 8.2): <http://www.worldbirdnames.org>
- Haas, M., R. Slaterus, V. van der Spek & CDNA 2017: Rare Birds In The Netherlands 2016: www.dutchbirding.nl/cdnajaarverslag/1439/rare_birds_in_the_netherlands_in_2016
- Jannik Hansen pr. mail: Zackenberg Basic: The BioBasis program.
- Jochen Dierschke pr. mail: Deutsche Avifaunistische Kommission.
- Kristensen, A.B., K. Olsen & K. Pedersen 2018: Slagfalk (*Falco cherrug*) - ny art for Danmark. – Fugleåret 2017: 130-133.
- Liebermann, A.H., K. Olsen, M. Collinson & S. Kauppinen 2018. Første fund af stejnegers bynkefugl (*Saxicola stejnegeri*) i Danmark. – Fugleåret 2017: 134-136.
- Magnus Corell pr. mail: Sveriges Ornitologiska Förening – BirdLife Sverige. Raritetskommittén (Rk).
- Martin Collinson pr. mail: Professor i genetik, University of Aberdeen.
- McNerny C.J. & A. Stoddart, on behalf of BOURC and BBRC 2018. Bearded Vultures in north-west mainland Europe and Britain. – British Birds In Press.
- Norgeslisten 2016: Norgeslisten pr. 31/12 2016: www.birdlife.no/organisasjonen/nskf/norgeslisten.php
- Rissanen, E., P. Aalto, A. Aintila & M. Rytkönen 2018: Pikkuharvinaisuksien esiintyminen Suomessa

- vuonna 2017 [Lesser rarities in Finland 2017]. – Linnut-vuosikirja 2017: 108–117.
- Stephen Newton pr. mail: Senior Conservation Officer Seabirds – BirdWatch Ireland.
 - Tor A. Olsen pr. mail: Norsk Sjældenhetskomite for fugl (NSKF).
 - Valentiner, A. 1941: En Triel. – Dansk Jagttidende 57: 333.
 - Väisänen, R., H. Huhtinen, K. Kuitunen, P. Lampila, A. Lehtikoinen, P. Lehtikoinen & W. Velmala 2018: Rare birds in Finland in 2017. – Linnut-vuosikirja 2017: 92–107.
 - Vulture Conservation Foundation 2018: www.4vultures.org
 - William Velmala pr. mail: Finnish National Rarities Committee.
 - SU-rapport 1982-1984: Boertmann, D., K.M. Olsen & B.B. Pedersen 1986: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i årene 1982, 1983 og 1984. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 80: 35-57.
 - SU-rapport 1986-1987. – Olsen, K.M. 1988: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1986 og 1987. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 82: 81-100.
 - SU-rapport: 1988: Olsen, K.M. 1989: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1988. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 83: 131-149.
 - SU-rapport 1989: Olsen, K.M. 1991: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1989. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 85: 20-34.
 - SU-rapport 1990: Frich, A.S. & L. Nordbjærg 1992: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1990. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 86: 107-122.
 - SU-rapport 1991: Frich, A.S. & L. Nordbjærg 1993: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1991. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 87: 231-241.
 - SU-rapport 1992: Frich, A.S. & L. Nordbjærg 1994: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1992. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 88: 99-110.
 - SU-rapport: 1993: Frich, A.S. & L. Nordbjærg 1995: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1993. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 89: 101-110.
 - SU-rapport: 1994: Rasmussen, P.A.F. 1996: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1994. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 90: 141-152.
 - SU-rapport 1995 & 1996: Rasmussen, P.A.F. 1997: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1995 og 1996. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 91: 133-150.
 - SU-rapport 1997: Rasmussen, P.A.F. 1998: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1997. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 92: 253-267.
 - SU-rapport: 1998: Rasmussen, P.A.F. 1999: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1998. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 93: 127-140.
 - SU-rapport 1999: Thorup, K. & H.H. Nielsen 2000: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1999. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 94: 157-170.
 - SU-rapport 2000: Nielsen, H.H. & K. Thorup 2001: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2000. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 95: 153-166.
 - SU-rapport: 2001: Ortvad, T.E., K. Pedersen & K. Thorup 2002: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2001. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 96: 147-160.
 - SU-rapport: 2002: Klein, S., K. Pedersen & K. Thorup 2003: Sjældne fugle i Danmark og Grønland 2002. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 97: 289-302.
 - SU-rapport 2003: Amstrup, O., A.S. Frich, K. Pedersen & K. Thorup 2004: Sjældne fugle i Danmark og Grønland 2003. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 98: 174-188.
 - SU-rapport 2004: Amstrup, O., A.S. Frich, T.H. Hansen, K. Pedersen, & K. Thorup 2005: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2004. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 99: 169-181.
 - SU-rapport 2005: Amstrup, O., A.S. Frich, T.H. Hansen, H.H. Nielsen, K. Pedersen & K. Thorup 2006: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2005. Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 100: 359-371.
 - SU-rapport 2006: Kristensen, A.B., O. Amstrup & T.E. Ortvad 2007: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2006. – Fugleåret 2006: 99-113.
 - SU-rapport 2007: Kristensen, A.B., A.S. Frich, T.E. Ortvad & M. Schwalbe 2008: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2007. – Fugleåret 2007: 117-135.
 - SU-rapport 2008: Kristensen, A.B., A.S. Frich, T.E. Ortvad & M. Schwalbe 2009: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2008. – Fugleåret 2008: 123-143.
 - SU-rapport 2009: Kristensen, A.B., A.S. Frich, T.E. Ortvad & M. Schwalbe 2010: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2009. – Fugleåret 2009: 131-151.
 - SU-rapport 2010: Neergaard, R.S., A.S. Frich, A.B. Kristensen, K. Pedersen, T.E. Ortvad, M. Schwalbe & R. Strack 2011: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2010. – Fugleåret 2010: 125-144.
 - SU-rapport 2011: Neergaard, R.S., A.S. Frich, A.B. Kristensen, K. Pedersen, T.E. Ortvad, M. Schwalbe & R. Strack 2012: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2011. – Fugleåret 2011: 97-122.
 - SU-rapport 2012: Neergaard, R.S. 2013: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2012. – Fugleåret 2012: 103-130.
 - SU-rapport 2013: Ortvad, T.E., S.S. Christiansen, S. Klein, A.B. Kristensen, K. Pedersen & R. Strack 2014: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2013. – Fugleåret 2013: 114-139.
 - SU-rapport 2014: Ortvad, T.E., S.S. Christiansen, O.Z. Gøller, A.B. Kristensen, R.S. Neergaard, K. Olsen, K. Pedersen & R. Strack 2015: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2014. – Fugleåret 2014: 111-137.
 - SU-rapport 2015: Olsen, K., S.S. Christiansen, M.B. Hansen, O.Z. Gøller, R.S. Neergaard, R.D. Nielsen, K. Pedersen & R. Strack 2016: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2015. – Fugleåret 2015: 111-135.
 - SU-rapport 2016: Olsen, K., S.S. Christiansen, O.Z. Gøller, M.B. Hansen, S. Kauppinen, R.S. Neergaard, H.H. Nielsen, R.D. Nielsen & K. Pedersen 2017: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2016. – Fugleåret 2016: 119-148.

Slagfalk, Skagen, 6. maj 2006. Foto: Anders Østerby

Slagfalk (*Falco cherrug*) - ny art for Danmark

Af Andreas Bruun Kristensen, Kent Olsen & Knud Pedersen

Forekomst

Slagfalk (*Falco cherrug*) yngler i et bælte fra Mongoliet og Kina i øst til Østeuropa i vest. De nærmeste ynglepladser findes i Østrig, Ungarn, Tjekkiet og Slovakiet (del Hoyo *et al.* 1994). Den samlede bestand vurderes til at tælle 12.200-29.800 individer (Birdlife International 2018). Den europæiske bestand regnes som værende i svag fremgang (Forsman 2016), men ikke desto mindre klassificeres arten som globalt truet, eftersom de centralasiatiske bestande vurderes at være i tilbagegang på grund af fugles kollisioner med højspændingsledninger, indfangning af fugle til falkonerbrug og brug af pesticider (Birdlife International 2018).

I 1998 blev et ynglepar fundet i Polen nær den tjekkiske grænse, og i foråret 2018 har et par lagt tre æg ved Plock, der ligger ca. 230 km SSØ for Gdansk (Birding Poland 2018, Stawarczyk *et al.* 2017). I Polen er arten begyndt at optræde mere regelmæssigt. Indtil 1970'erne foreligger blot ca. fem fund, mens totalen til og med sommeren 2017 er oppe på cirka 150 fund af minimum 250 fugle, hvoraf 16 individer er registreret alene i 2016 (Lukasz Lawicki pr. mail). De fleste fund i Polen ligger i perioden fra juli til medio september (Lukasz Lawicki pr. mail). Til og med 2015 var 54 % af fundene fra sensommer og efterår, mens 28 % af fundene var fra om foråret (Stawarczyk *et al.* 2017).

I Tyskland er der godkendt 45 fund i perioden fra 1977 til 2015 (Christopher König pr. mail). Et fund

omhandler en satellitmærket 1K slagfalk fra Slovakiet, der opholdt sig i Tyskland i perioden 16. juli til 14. september 2011, og som næsten nåede op til ca. 140 km fra den dansk-tyske grænse (Christopher König pr. mail). To tilsvarende fund omhandler 1K-fugle, der var ringmærket to forskellige steder i Ungarn, og som sås 5. august 2015 og 20. august til 3. september 2015 to forskellige steder i den østlige delstat Brandenburg (Christopher König pr. mail). En 1K slagfalk fotograferet 28. august 2017 ved Galmsbüll, der ligger blot ca. 15 km syd for Rudbøl i Schleswig-Holstein, kunne være samme fugl, der sås på Værnengene 17.-21. august (Christopher König pr. mail).

Der foreligger aktuelt ikke godkendte fund af slagfalk i kategori A i Sverige, mens Finland har to godkendte fund i kategori A: 29. april 1992, 2K Kitee nær den russiske grænse ca. 350 km NØ for Helsinki (Jännes & Nikander 1993), og 4.-7. juni 2007, 2K Utö i Østersøen ca. 200 km vest for Helsinki (Lindholm *et al.* 2008). Fra de baltiske lande foreligger et enkelt fund omhandlende en 2K med satellitsender. Den var oprindeligt blevet ringmærket i Ungarn i 2009, hvor den fik navnet Gyula, og kunne ud fra satellitdata konstateres at have besøgt Letland 14. maj og Estland 15.-16. maj 2010 (Sakerlife 2018).

Slagfalk har haft en broget historie på den danske liste. En observation af en trækkende slagfalk i Skagen 7. maj 1991 har været godkendt som ny art for Danmark

i kategori A, indtil Sjældenhedsudvalget ved en genbehandling vurderede, at en undsluppen storfalkehybrid ikke kunne udelukkes og derfor valgte at forkaste fundet (Thorup & Nielsen 2000).

Slagfalke fra fangenskab

Slagfalk er en svær art at vurdere med hensyn til spontanitet, da arten optræder hyppigt hos falkonerer, og da der gennem tiderne er set flere slagfalke i Danmark, der med sikkerhed har været undslupne fangenskabsfugle (tabel 1).

Falkebonanza i Skagen

I forbindelse med østenvind trak et stort antal falke forbi Skagen 6. maj 2006. Dagstotalerne for de enkelte arter var: tårnfalk (*F. tinnunculus*) (86), lærkefalk (*F. subbuteo*) (ca. 60), dværgfalk (*F. columbarius*) (25), vandrefalk (*F. peregrinus*) (8) og helt usædvanligt også en 3K+ han lille tårnfalk (*F. naumanni*) på trækforsøg ved Grenen. En større gruppe observatører talte rovfugle fra Flagbakken denne dag, og kl. 14.28 opdagede Ole Olsen en øst-trækkende storfalk. Falken passerede Flagbakken på nogen afstand over Højen og blev trods observationsforholdene bestemt til 2K jagtfalk (*F.*

Tabel 1: Fund af slagfalk (*Falco cherrug*) (eller slagfalkelignende hybrider) undsluppet fra fangenskab siden 2000 i Danmark (Kilde: DOFbasen 2018)

År	Måned	Lokalitet	Alder	Bemærkning
2003	August	Ribe Holme (RB)	-	Med stropper
2003	August	Rømø (SJ)	1K	Med grøn ring
2004	April	Sneum (RB)	2K	Med blå ring
2004	Juni	Frederiksberg, Kbh. (S)	-	Undsluppet fra falkoner i Avedøre
2004	September	Skagen (NJ)	-	Med bjælder og radiosender. Indfanget
2004	November	Aflandshage, Kbh. (S)	-	Med stropper
2005	Juli	Ballum Enge (SJ)	1K	Med lyserød ring. Senere trafikdræbt
2006	August	Skallingen (RB)	1K	Fundet død. Med bjælder, gule mærkater og radiosender
2007	Juli	Sydhavnen, Kbh. (S)	-	Med stropper og bjælder. Indfanget
2007	November	Utterslev Mose, Kbh. (S)	-	Med stropper
2008	Maj	Havmølle Å, Djursland (ÅH)	-	Med stropper og bjælder
2008	Oktober	Århus Havn (ÅH)	2K+	Med stropper. Sås frem til marts 2009
2015	Maj	Jydelejet (M)	-	Med stropper
2017	Marts	Vestamager, Kbh. (S)	-	Med stropper

rusticolus) på baggrund af størrelse, proportioner og dragt karakterer. Et kvarter senere blev falcken set af en observatørgruppe på Grenen og også her bestemt til jagtfalk. Samtidig blev den fotograferet ved Ellekrattet af Anders Østerby og Jan Speiermann. Dagen efter, 7. maj, blev falcken igen observeret på trækforsøg over Grenen og Nordstrand i perioden kl. 10.38-11.03. Ved Nordstrand blev den ved denne lejlighed også fotograferet af Klaus Malling Olsen.

Et par dage senere uploadedes fotos af falcken på www.netfugl.dk, og det stod hurtigt klart, at fuglen ikke var en jagtfalk, men en 2K slagfalk. Fundet godkendtes af Sjældenhedsudvalget i kategori D. Fuglen var i gang med at fælde svingfjer (og manglede en fjer i venstre arm), men svingfjersfældning er normalt for arten om foråret, og fuglen viste ingen tegn på en fortid bag tremmer.

Værnengene slår til

Torsdag 17. august 2017 var Svend Aage Clausen (SAC) og Svend Rønne (SR) på Værnengene, da de om formiddagen ved 09.30-tiden opdagede en flyvende storfalk med bytte, hvor grusvejen slår et knæk – bedre kendt som ”vadefuglehjørnet”. Fuglen landede 100-150 m væk, og hovedets farver fik observatørerne til at overveje, om det kunne være en slagfalk. En gammel han vandrefalk begyndte at mobbe storfalken, og det kunne konstateres, at sidstnævnte var væsentlig større end vandrefalken. Storfalken forsvarede sit bytte ved at hoppe op med klørerne opad, hvor det sås, at fuglen ikke havde ringe. Efter at have spist et par lunser kød af sit bytte kom en adult rørhøg til, og

den begyndte at mobbe storfalken, som lettede og fløj nærmere SAC og SR, der nu havde held med at få fotos af fuglen. ”Fugle i felten” konsulteredes, og fuglen bestemtes – i første omgang – til en helt ung vandrefalk, måske en unge fra en nærliggende lokalitet?

SAC og SR fortsatte til Blåvand Fuglestation ved 11.30-tiden, hvor der skulle ryddes krat i forbindelse med opsætning af fuglestationens nye Helgolandsruse. Her mødte de Henrik Knudsen (HKN) og to østrigske fuglekiggere, som fik forevist fotos af storfalken fra Værnengene. Østrigerne var ikke i tvivl: slagfalk! HKN var lidt mere tøvende, men ringede alligevel til Ole Amstrup (OA) og sagde, at han skulle tjekke en mulig slagfalk på Værnengene. OA genfandt fuglen ved 14-tiden, hvor fuglen rastede på jorden ca. 2 km nord for Nordladden. Fuglen havde et lyst hoved med smal skægstribe, og da fuglen lettede, sås helt mørke undervingedækfjer. Observationen sendtes ud på Bird Alarm.

Dagen efter, fredag 18. august, genfandtes fuglen ca. kl. 08.15 og den sås frem til ved 10-tiden. Først sent på eftermiddagen sås slagfalken igen. Falken var som ventet på plads lørdag 19. august, hvor den iagttoges af mere end 100 fuglekiggere. Den sås sidste gang 21. august ved 09-tiden. Senere samme dag og de efterfølgende dage kunne fuglen ikke genfindes på trods af eftersøgning.

Kategorisering af de danske fund

I forbindelse med kategorisering af fundet fra Værnengene i august 2017 rettede Sjældenhedsudvalget henvendelse til Eagle World og Dansk Falkonerklub

Slagfalk, Værnengene, 19. august 2017. Foto: Per Bækgaard

Slagfalk, Værnengene, 19. august 2017. Foto: Per Bækgaard

for at høre, hvilke procedurer der er med hensyn til mærkning af danske falkonerfugle.

Formanden for Dansk Falkonerklub, Flemming Sanggård, skrev følgende:

"Danske rovfugleopdrættere sætter en sømløs ring om benet på ungerne når de er omkring 9 dage gamle, hvorefter benet vokser og ringen deraf ikke kan komme af igen. Så fremt ringen ikke monteres i tide så er det lovligt at fuglen i stedet microchippes. Danske falkonerer flyver ofte deres falke uden sko (læderremmene) men aldrig uden ankel-manchetter (dem som skoene monteres i).

Derudover flyver danske falkonerer ikke falke uden radiosendere. Hvad krav er mht. ringmærkning kontra chip i Tyskland kender jeg ikke og da jeg ikke selv har set falkens opførsel så kan jeg ikke spå om dens oprindelse."

Sjældenhedsudvalget fik også svar fra Peter Frank Wenzel fra Eagle World (ørnereservatet) i Bindslev mellem Tversted og Ålbæk:

"Mange tak for mail, jeg kan bekræfte at sakerfalken på billederne ikke er en falkonerfugl herfra eller noget jeg har kendskab til i DK. Den har ikke monteret sko eller radio-sender hvilket ville være mere normalt for en falkonerfugl i træning. Jeg kan ej heller se en ring eller andre kendetegn, hvilket de skal vært udstyret med. Så jeg tror mere på det er en vild ung sakerfalk."

På baggrund af de relativt mange fund af slagfalk i Tyskland og Polen, fund i Baltikum og Finland samt information om mærkning af danske falkonerfugle, vurderede Sjældenhedsudvalget på sit møde i Vejlerne i marts 2018, at fuglen på Værnengene i august 2017 med overvejende sandsynlighed drejede sig om en vild fugl, og Sjældenhedsudvalget besluttede derfor at placere fundet i kategori A. I samme ombæring blev fundet fra Skagen i maj 2006 genbehandlet med hensyn til kategorisering. Da fuglen i Skagen ikke viste tegn på at have været i fangenskab, og fuglen optrådte i en periode med et – selv for Skagen – stort falketræk, vurderede Sjældenhedsudvalget, at dette fund – ligeledes – skulle placeres i kategori A. Det

betyder, at Slagfalken i Skagen 6.-7. maj 2006 regnes som første fund af en spontan forekomst i Danmark, mens fuglen på Værnengene bliver anden spontane forekomst i landet.

Litteratur:

- Birding Poland 2018: <https://www.youtube.com/watch?v=m0licvRRCqY&feature=youtu.be>
- BirdLife International 2018: Species factsheet: *Falco cherrug*. Downloadet 28. august 2018. <http://datazone.birdlife.org/species/factsheet/saker-falcon-falco-cherrug>
- Christopher König pr. mail: Deutsche Avifaunistische Kommission.
- del Hoyo, J., Elliott, A. & J. Sargatal (eds.) 1994: Handbook of the Birds of the World. Vol. 2. New World Vultures to Guinea-fowl. Lynx Edicions. Barcelona.
- Forsman, D. 2016: Flight Identification of Raptors of Europe, North Africa and the Middle East. Bloosbury. London.
- Jännes, H. & P. Nikander 1993: Rariteettikomitean hyväksymät vuoden 1992 harvinaisuushavainnot (Rare birds in Finland in 1992). – Linnut 1993: 9-19.
- Lindholm, A., Aalto, T., Normaja, J., Rauste, V. & W. Velmala 2008: Rariteettikomitean hyväksymät vuoden 2007 harvinaisuushavainnot (Rare birds in Finland in 2007). – Linnut-vuosikirja 2008: 126-139.
- Lukasz Lawicki pr. mail: West-Pomeranian Nature Society, Szczecin, Poland.
- Sakerlife 2018: <http://sakerlife2.mme.hu/en/content/birds-satellite-tags>
- Stawarczyk, T., Cofta, T., Kajzer, Z., Lontkowski, J. & A. Sikora 2017. Rzadkie ptaki Polski (Rare Birds in Poland).
- Thorup, K. & H.H. Nielsen 2001: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2000. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 95 (2001): 153-166.

Stejnegers bynkefugl, han, Gedser Fuglestation, 31. oktober 2017. Foto: Asbjørn Jensen

Første fund af stejnegers bynkefugl (*Saxicola stejnegeri*) i Danmark

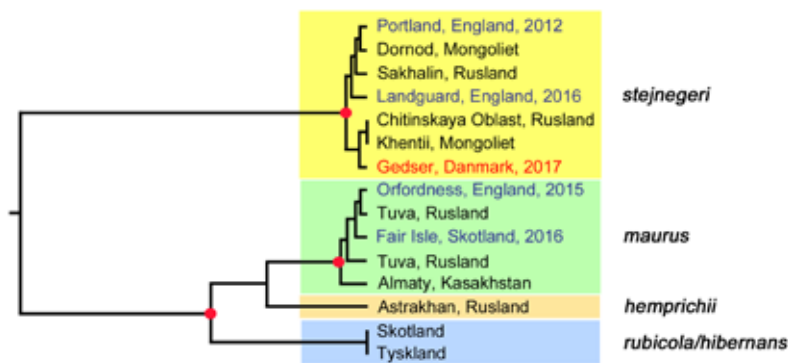
Af Anton Herrig Liebermann, Kent Olsen, J. Martin Collinson* og Sakari Kauppinen

Gedser slår til

Den 30. oktober 2017 var den første af slagsen med kulde, og det blæste 8 m/s fra nordvest. Ud over kulden var alt ellers som det plejede på Gedser Odde indtil kl. 13.15, hvor Preben Berg (PB) på vej fra fuglestationen til parkeringspladsen finder en lys bynkefugl siddende på hegnet ud mod vandet. PB får straks tilkaldt Anton Herrig Liebermann (AHL) og Kim Liljehult, der efter en runde ved ringmærkningsnettene hurtigt ankommer. Bynkefuglen sidder i fårefolden og ved første øjekast, synes den meget

lig en lys sortstrubet bynkefugl (*Saxicola rubicola*), men giver et så lyst indtryk, at tankerne ledes hen på sibirisk bynkefugl (*S. maurus*). På den flyvende fugl ses en to-farvet, ustribet overgump, hvor den øvre del er hvid, mens den nederste del har en rødbrun farve. I mellemtiden ankommer Hans Lind, og efter nogle forsøg, får PB billeder af fuglens karakteristiske overgump, hvilke straks bliver sendt rundt i fugledanmark til kommentering. Efterhånden bliver observatørerne klar over, at fuglen kunne være en stejnegers bynkefugl (*S. stejnegeri*), der vil være en ny

*J. Martin Collinson, School of Medicine, Medical Sciences and Nutrition, University of Aberdeen, Institute of Medical Sciences, Foresterhill, Aberdeen AB25 2ZD, UK

Figur 1. Et fylogenetisk træ af DNA-sekvenser fra ND2-genet viser Gadser-fuglens slægtskab med referenceindivider for stejnegers bynkefugl (*Saxicola stejnegeri*) fra Rusland og Mongoliet, og to godkendte fund fra England (Portland i 2012 og Landguard i 2016) (markeret med gul farve), sibirisk bynkefugl (*S. maurus maurus*) (grøn), steppe-bynkefugl (*S. m. hemprichii*) (orange), og sortstrubet bynkefugl (*S. rubicola*) af racerne *ssp. rubicola* og *ssp. hibernans* (blå). Den fylogenetiske analyse placerer Gedser-fuglen sammen med gruppen af de øvrige individer af stejnegers bynkefugl, klart adskilt fra de andre arter.

art for Danmark. Den er tidligere blevet regnet som en race af sibirisk bynkefugl, men er nu udskilt som en selvstændig art (Gill & Donsker 2018). Observatorerne håbede på, at fuglen ville gå i et af stationens ringmærkningsnet, så der kunne indsamles fjer til DNA-analyse. Det ville kunne bekræfte den foreløbige bestemmelse, men det lykkedes desværre ikke. Derfor var begejstringen stor, da fuglen på et tidspunkt løftede halen og lavede afføring. Nu havde man i det mindste noget materiale, der måske kunne bruges til en DNA-analyse. Fuglen sås indtil kl. 17.02, hvor den fløj til overnatning i en grenbunke tæt på fuglestationen.

Bynkefuglen flyver i nettet

Den efterfølgende morgen, 31. oktober 2017, genfandt AHL ret hurtigt fuglen, og omkring kl. 07.45 fløj den i et spejlnet. Fuglen blev taget til fuglestationens ringmærkningslaboratorium, hvor den blev målt, vejede og fotograferet, og efterfølgende fremvist til en lille flok lokale fuglekiggere foran laboratoriet. I forbindelse med håndteringen tabte fuglen nogle fjer, som blev indsamlet til DNA-analyse. Bynkefuglen havde et vingemål på 68 mm, og vejede 15,9 g. Fuglen havde en fedtscore på seks og lod til at være i god kondition, idet den var aktiv og fouragerede ivrigt. Fuglens alder blev bestemt til 1K grundet juvenile halefjer og hånddækfjer, og den kunne bestemmes til han ud fra de sorte undervingedækfjer. Efter ringmærkning blev fuglen sluppet fri ved grenbunken, og da de første twitchere ankom halvanden time senere, kunne den genfindes i fårefolden. Med få undtagelser kunne fuglen herefter følges resten af dagen, hvor den var ret stedfast for enden af Poststien ved fuglestationen. Her blev den resten af dagen, og kunne tilmed genfindes samme sted den efterfølgende dag, 1. november 2017.

Omkring bestemmelsen skriver AHL: "Farveopdelingen på den ustrubede overgump, hvor den øvre del var hvid og den nederste del rødbrun, var meget karakteristisk og kan måske vise sig at være et kendetegn for stejnegers bynkefugl. Resten af fuglens dragt mindede mest af alt om en lys sortstrubet bynkefugl eller en sibirisk bynkefugl, eller noget midtmellem. Brystet var varmt farvet, og i kontrast til en veldefine-

ret lys strube. Næbbet gav indtryk af at være kraftigere sammenlignet med de andre nævnte bynkefuglearter, hvilket i litteraturen også er fremhævet som en støttekarakter for netop stejnegers bynkefugl (Hellström & Norevik 2014)".

DNA-analysen bekræfter bestemmelsen

De tabte fjer fra bynkefuglen blev sendt til J. Martin Collinson (JMC) på Aberdeen Universitet, som foretog DNA-analyse af ND2-mitokondriegenet. Det lykkedes JMC og hans forskerteam, at ekstrahere DNA fra de indsamlede fjer og opformere et stykke af ND2-markørgenet, som efterfølgende blev DNA-sekventeret og sammenlignet med ND2 DNA-sekvenser fra referenceindivider for stejnegers bynkefugl fra Rusland og Mongoliet, sibirisk bynkefugl af racerne *ssp. maurus* (sibirisk bynkefugl) og *ssp. hemprichii* (steppe-bynkefugl), og sortstrubet bynkefugl af racerne *ssp. rubicola* og *ssp. hibernans* (Zink *et al.* 2009), samt to fund af stejnegers bynkefugl fra England godkendt på baggrund af tilsvarende DNA-analyse. I en såkaldt fylogenetisk analyse af DNA-sekvenserne fra ND2-genet grupperede bynkefuglen fra Gedser sammen med de øvrige individer af stejnegers bynkefugl i *stejnegeri*-grupperingen (vist som gul gruppering i figur 1), mens dens DNA-sekvens adskilte sig signifikant fra sibirisk bynkefugl, steppe-bynkefugl, og sortstrubet bynkefugl. DNA-analysen bekræfter hermed bestemmelsen af Danmarks første fund af stejnegers bynkefugl.

Udbredelse og øvrige fund i Vestpalearktis

Stejnegers bynkefugl regnes som monotypisk, mens sibirisk bynkefugl er polytypisk med fem racer: *ssp. maurus* (sibirisk bynkefugl), *ssp. hemprichii* (steppe-bynkefugl), *ssp. variegatus* (kaukasus-bynkefugl), *ssp. indicus* og *ssp. przewalskii* (Gill & Donsker 2018). Artsparet er udbredt over meget af det østpalearktiske område, hvor sibirisk bynkefugl har hovedudbredelse vest for stejnegers bynkefugl. Stejnegers bynkefugl yngler særligt på græsstepperne fra det østlige Rusland over det sydlige Kamtjatka til det nordøstlige Kina, Korea og Japan (Urquhart 2002). Overvintringsområder antages at spænde fra det sydøstlige Kina gennem det

Stejnegers bynkefugl, han, Gedser Fuglestation, 31. oktober 2017. Foto: Anton Herrig Liebermann

sydøstasiatiske fastland til Mellemøsten (Urquhart 2002). Da stejnegers bynkefugl og ssp. *maurus* af alle de nævnte former har de nordligste udbredelser, er det forventeligt, at begge taksa forekommer som trækgæster i Vesteuropa, hvor enkelte trækgæster af steppe-bynkefugl dog også ved flere lejligheder har nået Danmark og andre nordeuropæiske lande. Det er forventeligt, at ssp. *maurus* med vestligere udbredelse sammenlignet med stejnegers bynkefugl, er den dominerende takson, som indgår i fund af artsparret i Danmark. Der forligger med det danske fund, så vidt vi er orienteret, ti fund af stejnegers bynkefugl i Vesteuropa (tabel 1).

Tak

For kommentarer til denne artikel takkes Andreas Bruun Kristensen, Hans Lind, Preben Berg og Simon

Sigaard Christiansen. For udlån af foto takkes Asbjørn Jensen.

Referencer

- Gill, F. & D. Donsker (eds). 2018: IOC World Bird List (v 8.2). doi: 10.14344/IOC.ML.8.2. <http://www.worldbirdnames.org>.
- Hellström, M. & G. Norevik 2014: The uppertail-covert pattern of 'Stejneger's Stonechat'. – Brit. Birds 107: 692–700.
- Urquhart, E. 2002: Stonechats: a guide to the genus *Saxicola*. – Christopher Helm.
- Zink, R. M., A. Pavlova, S. Drovetski, M. Wink & S. Rohwer 2009: Taxonomic status and evolutionary history of the *Saxicola torquata* complex. Molecular Phylogenetics and Evolution 52: 769–773.

Tabel 1. Godkendte fund af stejnegers bynkefugl (*Saxicola stejnegeri*) i Europa.

#	Periode	Lokalitet	Land	Bemærkning
1	2/10 2008	Södermanland	Sverige	
2	6-23/10 2012	De Cocksdorp, Texel	Holland	samme fugl blev set i England 24-26/10 2012
3	31/10-26/11 2013	Pappilanniemi	Finland	
4	9-11/10 2015	Ottenby	Sverige	
5	20/9 2016	Falsterbo	Sverige	
6	6-7/10 2016	Landguard, Suffolk	England	
7	9/10 2016	Oost-Vlieland	Holland	
8	22-24/10 2016	Spurn	England	
9	16/10 2017	Oost-Vlieland	Holland	under behandling
10	30/10-1/11 2017	Gedser	Danmark	